



วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

Journal of Mani Chettha Ram

Wat Chommani

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2562)

Vol 2 No.1 (January-June 2019)

P-ISSN : 2774-0455 (Print)

E-ISSN : 2774-0978 (Online)

❀ วัตถุประสงค์

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณี ท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

❀ เจ้าของ

111/1 วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000 โทร 09-08537866

e-mail: manichettharam@gmail.com



❀ ที่ปรึกษา

พระเทพกิตติมุนี, ดร.

ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระราชรัตนาลงกรณ์, รศ.ดร.

เจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระศรีวิชัยโมลี

รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

❀ บรรณาธิการบริหาร

พระครูสุตรัตนภรณ์

เจ้าอาวาสวัดจอมมณี

❀ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ดร.เกษภา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

❀ กองบรรณาธิการ

พระศรีญาณวงศ์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระครูภาวนาธรรมโฆสิต, ดร.

เจ้าคณะอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

พระครูปริยัติสุวรรณวัฒน์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระนัสสนะ ส่างช้าง, ดร.

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

พระมหาจำนงค์ สิริวัฒนโณ, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระมหาฐิติวัตร หนังกิจ, ดร.

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย



ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัช ด้วงทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ฝาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พลตรี ดร.วัลลภ มณีเชษฐา

มหาวิทยาลัยเนชั่น

ดร.สมพงษ์ เกษานุช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาศีศึกษาพุทธโฆส

ดร.ธีรดนัย กบโก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ดร.ภูษิต ปุณัณรมย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ดร.วุฒิพงษ์ บัวชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์



ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาสาธน์ ดิขปณฺโณ

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย



🌸 ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระพรเทพ เข้มเครือ

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

พระณรงค์ฤทธิ์ ดีทองหลาง

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

🌸 ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

นิติกรกรชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

🌸 ออกแบบปก

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

🌸 จัดรูปเล่ม

พระวินัย นาคา

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

🌸 พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใน
พระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 13180
โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th



บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับแรก ประจำปีพุทธศักราช 2562 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เนื้อหาสาระของบทความยังคงเนื้อหาสาระที่หลากหลายเช่นเคย จำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 7 เรื่อง ซึ่งประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 4 เรื่อง และบทความวิชาการ จำนวน 3 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิก และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่านบรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระครูสุตรัตนารักษ์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)
สารบัญ	(ฉ)
บทความวิจัย : Research Article	
การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 Basic Education School Administration According to Four Brahmviharas (Sublime States of Mind) in Basic Education School Under the Khon Kaen Primary Educational Area Office 1 พระภัทรพงษ์ ฐิตญาโณ (ปิตตาระโพธิ์), อีระศักดิ์ บึงมุ่ม และสังวาล เพี้ยยุระ	1
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ท่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ Residents' Participation in Local Development of Tambon Thum in Muang District, Sisaket Province พระเกียรติศักดิ์ กนดลีโล (พรหมประดิษฐ์), และไพรัช พันชมภ	11
การประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในเขตอำเภอ เกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด An Applications of Buddhism's Four Brahmvihara to the Administration for Child Development Center in kaset wisai District of Roi et Province กรรณิกา ละอองทอง, อีระภรณ์ถิ่น แสนดี และกุศล ศรีสารคาม	22
การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย Development and Promotion of Community Enterprise Potential to the Creative Economy in Accordance with Sufficiency Economy Philosophy in KamphaengPhet, Phichit, and Sukhothai พิษณุ บุญนิยม และกล้าณรงค์ สุทธิรอด	34
บทความวิชาการ : Academic Article	
การจัดการปัญหาหนี้สินของประชาชน People's Debt Management พระครูปริยัติสารการ	46



ผลกระทบจากร่างกฎหมายการควบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	57
Impact of the draft law on the merger of Local Administrative Organizations	
พิชิต กันยาวรรณ, สนุก สิงห์มาตรและ พิกุล มีมานะ	
รัฐกับการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทย	68
State and Citizenship Enhancement in Thai Democracy	
พระมหาไถยน้อย ญาณเมธี และ พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ	
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	83

การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*
The Basic Education School Administration According to Four
Brahmaviharas (Sublime States of Mind) in Basic Education School
Under the Khon Kaen Primary Educational Area Office 1

พระภัทรพงษ์ ธิตตญาณ (ปิดตาระโพธิ์)

Phrapattaphong Thittayano (Closed Tarapho)

ธีระศักดิ์ บึงมม

Teerasak Buengmum

สังวาล เพี้ยยุระ

Sangwan Piyura

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail: Thittayano _11@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงานจำนวน 413 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชี และมอร์แกน และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการ ทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent Sample) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One-Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหารรองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหม วิหาร 4 และด้านการบริหารงานวิชาการตามหลัก

* Received: 5 January 2019; Revised: 13 March 2019; Accepted: 6 May 2019



พรหมวิหาร 4 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักพรหมวิหาร 4 ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบการบริหาร สถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามสถานภาพวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research aimed to study The aims of this research were: 1) to study the educational administration according to IV Brahmavihara-dhamma in the basic education schools under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1; 2) to compare the administrations mentioned, classified by the samples' factors: position, education and work experience; 3) to study the ways to promote and develop the educational administration according to the dhamma in the research area. This study used the mixed research methodologies: 1) for the quantitative research, the samples were 413 of the administrators and teachers in the schools, selected by stratified sampling and simple random sampling. The tool used in this process was a questionnaire with its reliability value of .94. The statistics used to analyzed the data were: Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test (Independent Samples), f-test (One-way ANOVA) and Scheffe's Method; 2) for the qualitative research, the target group were 12 of educational administrators (6) and teachers (6), selected by purposive sampling, interviewed by the interview form before the obtained data were analyzed by the content analysis to find the conclusion. The research results were found as follows; The statistic scores of the educational administration according to the dhamma in overall and each-aspect perspectives were at a high level; the highest can be seen in the aspect of 'general administration', followed by that of 'personnel administration' and 'academic affairs administration' while that of 'budget administration' was the least. The comparative scores of the educational administration above based on the sample response, classified by their positions and work experience were indifferent; classified by their education, the scores were different with the statistical significance level of .05.

Keywords: Education School Administration According to Four Brahmaviharas, Basic Education School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ(ฉบับที่3) พุทธศักราช2553มาตรา37ได้บัญญัติให้การ บริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงระดับของการศึกษา ขั้นพื้นฐานจำนวนสถานศึกษาจำนวนประชากรวัฒนธรรมและความเหมาะสมทางด้านอื่นด้วยรวมถึงการ จัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจสติปัญญาอารมณสังคมการ สื่อสารและการเรียนรู้หรือผู้ที่มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพโดยมีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดใน รูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยและสำหรับคนที่มาความสามารถพิเศษรวมทั้งการ จัดการศึกษาทางไกลและการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553)

การศึกษาที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้และใช้เป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนรากฐานความรู้ใน การพัฒนาด้านการศึกษาให้มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลการกระจายอำนาจในการบริหารและการ จัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณการบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (ประเวศ วะสี, 2544) ซึ่ง การบริหารงานของสถานศึกษาดำเนินไปโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีการสนับสนุนจากผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนครูผู้แทนองค์กรชุมชนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนศาสนาอื่นในพื้นที่ (ทิตินา แคมมณี, 2549)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูล สารสนเทศนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหรือพัฒนาการบริหารสถานศึกษา สามารถบูรณา การกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะหลักพรหมวิหาร 4 ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน



3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยวิธีการเชิงสำรวจ (Survey) โดยใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอการวิเคราะห์เชิง พรรณา (Descriptive Analysis)

2. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 1,694 คน (ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา, 2560) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 413 คน (ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา, 2560)

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เป็นการวิจัยเชิง สำรวจ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) ซึ่งมี 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลัก พรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลัก พรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักเมตตา ด้านหลัก กรุณา ด้านหลักมุทิตา ด้านหลักอุเบกขา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขอรับหนังสือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ ขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งไปยังกลุ่ม ตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างท่านละ 1 ชุดพร้อมซองจดหมายที่ติดแสตมป์ ถูกต้อง เพื่อให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย โดยส่งไปทางไปรษณีย์และผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามเอง บางส่วนและไปขอรับคืนเอง

4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับ 413 ฉบับคืนมาจัดกระทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละชุด

4.4 นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ 413 ฉบับนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและประสบการณ์การทำงาน โดยวิเคราะห์หาจำนวนและค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์หาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งโดยรวมและรายด้านตามวิธีการของลิเคิร์ต แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ และแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดย การทดสอบที่ (t-test แบบ independent samples)

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดย การทดสอบที่ (t-test แบบ independent samples)

5.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ one way ANOVA) เมื่อพบความ แตกต่าง หาความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method)

5.6 วิเคราะห์แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 4 ด้าน โดยวิเคราะห์หา จำนวนหาค่าความถี่และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า โดย ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = .51) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้มีการนำหลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้าน อุเบกขา มาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนชั้นพื้นฐาน ทั้งใน ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการ บริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการ



บริหารงานทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของบุปผา พิกุลแก้ว (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลัก พรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนด้านการวัดผล และ ประเมินผลด้านการส่งเสริมวิชาการและด้านการวางแผนวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากเพศชายกับ เพศหญิงและประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันในขณะที่ผู้ที่มี อายุต่างกันระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญพบว่าผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักกรุณาโดยส่วนใหญ่รองลงมาคือ เมตตาอุเบกขามุทิตาโดยเฉพาะใช้ หลักกรุณากับงานการวัดผลและประเมินผลใช้หลักเมตตากับการ วางแผนวิชาการใช้หลักมุทิตากับงานส่งเสริมวิชาการและใช้หลักอุเบกขากับงานหลักสูตรและการเรียน การสอน ยังสอดคล้องกับวิเชียร บุญกล้า (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 3” ผลการวิจัย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีการใช้หลักพรหมวิหาร4ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มากและสอดคล้องกับณัฐพร ภูทองเงิน (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหาร สถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในกลุ่มสถานศึกษาเขตพื้นที่ ที่1ถึง4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต1 พบว่าโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ พบว่า มีดังนี้

2.1 ตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการ บริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการทำหน้าที่หลากหลายหรือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อ การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร4 ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ไม่แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพยา พัสคลังแสง (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร4ของผู้อำนวยการ สถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์” พบว่าพนักงานครูเทศบาลที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร4ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล นครนครสวรรค์จังหวัดนครสวรรค์ไม่แตกต่างกันแต่ไม่สอดคล้องกับมุกดา อนุภาณน (2555) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนโรงเรียน มัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต17

ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามหลักพรหมวิหาร 4 ตามการรับรู้ของผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อยได้แก่ด้านมุทิตาด้านเมตตา ด้านอุเบกขาและด้านกรุณา 2. ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ตามการรับรู้ของผู้สอนจำแนกตามเพศประสบการณ์ทางาน และขนาดของโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านพบว่าแตกต่างกัน

2.2 วุฒิการศึกษา ต่างกัน การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าถึงแม้จะมีวุฒิการศึกษาที่ ต่างกัน แต่มีความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำอ้อย อนุ สนธิ์ (2554) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร” ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมการใช้หลักธรรมพรหม วิหาร 4 ของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครูที่มีต่อการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชรจำแนกตามเพศและประสบการณ์ทางานพบว่าพบว่าพนักงานครูในสถานศึกษาสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชรมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ของ ผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันและงานวิจัยของวิเชียร บุญกล้า (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์เขต 3” ผลการวิจัย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ใน การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจำ สูงสุดไปหาต่ำสุดดังนี้ด้านมุทิตาด้านเมตตา ด้านอุเบกขาและด้านกรุณาผลการเปรียบเทียบของการใช้ หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันเมื่อพิจารณา รายด้านพบว่ามีการ ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ทุกด้านแตกต่างกัน

2.3 ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลัก พรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจ เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของทิพยา พัสคลังแสง (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของ ผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์” พบว่าพนักงานครูเทศบาลที่มีเพศ ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนคร นครสวรรค์จังหวัดนครสวรรค์ไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร บุญกล้า



(2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 3” ผลการวิจัย พบว่าผู้บริหาร สถานศึกษาโดยภาพรวมมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ด้านมุทิตาด้านเมตตา ด้าน อุเบกขาและด้านกรุณาผลการเปรียบเทียบของการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร สถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ทุกด้าน แตกต่างกัน

สรุป

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดย ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการ บริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4 รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 และด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักพรหมวิหาร 4 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการ บริหารงานงบประมาณตามหลักพรหมวิหาร 4
2. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่า ปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการ บริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญสถิติ
4. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปี ลงมา ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี และ ประสบการณ์ในการ ทำงาน 11 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการรณรงค์ให้มีการนำหลักอริยบท 4 มาประยุกต์ใช้ใน หน่วยงาน/ฝ่าย/แผนกสร้างจิตร่วมกัน สร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ให้เห็นความสำคัญของการใช้ ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรมีการจัดอบรมผู้บริหารเพื่อส่งเสริมพัฒนาวิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรมีกิจกรรมส่งเสริม ภาวะผู้นำด้านการบริหารให้กับบุคลากรทางศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลไปปฏิบัติ

2.1 ควรนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรนำแนวทางที่เป็นปัญหาที่ได้จากการศึกษามาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหาให้ มีความชัดเจนมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาในการนำหลักพุทธธรรมอื่นๆเช่น อริยบท 4 เมตตา กรุณา มุทิตา และ อุเบกขา เป็นต้น มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ควรจะศึกษากลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาที่มีลักษณะโครงสร้างแตกต่างกันบ้างเพื่อหา ความแตกต่าง

3.3 ควรจะศึกษาโดยการเพิ่มจำนวน ตัวแปรอิสระให้มีความหลากหลายขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ณัฐพร ภูทองเงิน. (2555). การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในกลุ่มสถานศึกษาเขตพื้นที่ที่ 1 ถึง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ทิตนา แคมมณี. (2549). ปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนเรื่องยากที่ทำได้จริง. กรุงเทพมหานคร : อัลฟ่ามี เลิร์นเนียม.

ทิพยา พัดคลังแสง. (2556). การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้อำนวยการสถานศึกษาใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

น้ำอ้อย อนุสนธิ์. (2554). การศึกษาการใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร. ใน สารนิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.



- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุริยาสาน.
- บุปผา พิกุลแก้ว. (2553). การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประเว ศวะสี. (2544). ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษา : ในรายงานการประชุมเรื่อง วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ทางการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- พระราชวรมนู (ประยูร ธมมจิตโต). (2536). คุณธรรมนักบริหาร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มุกดา อนุกานนท์. (2555). การศึกษาพฤติกรรมตามหลักพรหมวิหารธรรม 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. ใน งานนิพนธ์ปริญาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิเชียร บุญกล้า.(2550). การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร4ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ*
Residents' Participation in Local Development of Tambon Thum
in Muang District, Sisaket Province

พระเกียรติศักดิ์ กนต์สีโล (พรหมประดิษฐ์)

Phrakiattisak Kantasilo (Phrom Pradit)

ไพรัช ชื่นชมภู

Phairat Chomphu

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand.

E-mail: Kantasilo@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประกอบอาชีพ ต่างกัน และเพื่อ ศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การ บริหารส่วนตำบลท่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลท่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ใน ระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและ ความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วม ติดตามประเมินผล ตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และ 3) ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ ประชาชนร่วมติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานในแผน และโครงการต่างๆ ที่ได้นำเสนอ ให้มากยิ่งขึ้น ควรเปิด

* Received 15 January 2019; Revised 2 March 2019; Accepted 15 May 2019



โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบร่างแผนพัฒนา โดยให้แสดงความคิดเห็น สนับสนุน หรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ให้มากยิ่งขึ้น และควรเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และ โครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ให้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ประชาชน, การพัฒนาท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research aimed to study This thesis was conducted with the mixed methods of quantitative research and qualitative one for serving the purposes: 1) to study the Residents' Participation in Local Development of Tambon thum in Muang District, Si Sa Ket Province, 2) compared to participate in the planning, development, administration, purple slope. Chan District dividing et public, sex, age, level of education and occupation, and 3). to study the suggestions about the development of the local subdistrict administrative organization spends, mueang Sisaket Province populations and samples used in research, include the community in the district, sub-district, amphur Muang, Srisaket dumping 13 villages. The research results were found as follows 1) The participation of citizens in the development of local administration pm, amphur Muang, Srisaket moderate. When considering a list of sides is moderate on all four sides from the side with the average descending is jointly defined problems and needs. Aspects of joint planning and joint project development plan, monitor, and track assessments, respectively 2nd) hypothesis test results found that the people with gender, age, level of education and different careers, participation in the development of local administration spends. Muang Nakhon Si gate Ave. sot and list no different, which is not in accordance with the hypothesis of the research that set and 3). People make suggestions regarding public participation in the development of local administration spends. Mueang Sisaket Province. High frequency sequence to find the low The first three include should give people the opportunity to participate in the evaluation, performance management, development plans and projects in the Sub-District. Developing greater track should give people the opportunity to review and comment, support or oppose the draft's content development plan. The Board has prepared the plans and should give people the opportunity to join leading

issues suffered the urgency and the needs of the village offer asks for more projects.

Keywords: Participation, People, Drawing up Development Plans, Tambon

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งอยู่ในเขตอำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ได้ยกฐานะจากสภาตำบล เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อ พ.ศ. 2540 ปัจจุบันในการพัฒนาท้องถิ่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่น โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองร่วมกับองค์การบริหารส่วน ตำบล เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548) และจากการ พัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม ส่วนมากจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ พัฒนาท้องถิ่น โดยเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพราะเป็นช่องทางที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด นำเสนอปัญหาความต้องการ ความเดือดร้อนภายในหมู่บ้านของตนเอง และต้องร่วม วางแผนดำเนินโครงการ โดยต้องกำหนดรูปแบบโครงการ เพื่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะได้นำข้อคิดเห็น ที่ประชาชนได้นำเสนอ ไปใช้เป็นแผนในการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพต่อไป (วิรัช วิรัช นิภาวรรณ, 2549) และจากการจัดการพัฒนาท้องถิ่น ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ มากนัก ปัญหาอาจมาจากประชาชนไม่ค่อยร่วมคิด ค้น ปัญหา ความต้องการ ร่วมวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ขาดการติดตามตรวจสอบแผน และไม่ร่วมติดตามประเมินผล อย่างต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นไม่ เป็นไปตามความต้องการ และไม่มีประสิทธิภาพ อีกประการหนึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อาจเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ไม่เต็มที่ เพราะมีการเตรียมข้อมูลมาให้ประชาชนไว้อยู่แล้ว ปัญหา

ดังกล่าวหากประชาชนมีส่วนร่วมได้ไม่เต็มที่ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ได้ไม่เต็มที่ อาจทำให้การพัฒนาท้องถิ่นไม่เป็นไปตามความต้องการ และไม่มีประสิทธิภาพ ดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัย ไปใช้เป็นข้อสารสนเทศ และนำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป



วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ประชากร** และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบล ห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นประชาคมหมู่บ้าน ตามบัญชีรายชื่อทั้งสิบสามหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม ผู้แทนกลุ่มเกษตร ผู้แทนกลุ่มแม่บ้าน อสม. สมาชิก อปพร. และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 184 คน (องค์การบริหารส่วน ตำบล ห่ม, 2558) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 126 คน (ประกายรัตน์ สุวรรณ, 2548)

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close-ended Questionnaire) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ช่วงระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และตอนที่ 3 เป็น แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) คำถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ

3. **การรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล ห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บ รวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 126 ชุด แจกให้กลุ่มตัวอย่างโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่างด้วยตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณเป็นหลัก เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และระดับการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ พร้อมทั้งสังเกตคำตอบสภาพทั่วไปประกอบการพิจารณา และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยกำหนด ค่า

น้ำหนัก หรือคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ระดับมากที่สุดระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับ น้อย และระดับน้อยที่สุด ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) แบบแอลฟา (Alpha Coefficient) 2) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 3) สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ทดสอบ สมมติฐาน t- test (Independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)/F-test

5. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ ดังนี้ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือผู้รู้ (Key Informants) ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหนองใหญ่ อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 12 คน และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เครื่องบันทึกเสียง (Tape Record) และกล้องบันทึกภาพ

ผลการวิจัย

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนพัฒนาด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ ด้าน การร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา และด้านการร่วมติดตามประเมินผล อยู่พอสมควร โดยเฉพาะด้านการร่วม กำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่าทุกด้าน แต่ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยกว่าทุกด้าน อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิชัย กุลรัตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง



สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิราวรรณ นิลเกตุ ได้ทำการ วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน และเสนอแนะ ปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนา อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่น ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่พอสมควร และองค์การบริหารส่วนตำบลห่มเปิด โอกาสให้มีส่วนร่วม เช่น ร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความต้องการของ หมู่บ้าน เสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนพัฒนา ร่วม เสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้านร่วมอภิปรายปัญหา และ ความต้องการของหมู่บ้านที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา อย่างเร่งด่วน ร่วมกำหนดปัญหา และความ ต้องการโดยพิจารณาถึงผลประโยชน์ส่วนร่วมของหมู่บ้าน ร่วมกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตรงกับ ความต้องการร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความ ต้องการในการพัฒนาของหมู่บ้าน...” และสอดคล้องกับการวิจัยของณัฐนิชา กงพะลี ได้ทำวิจัย “การมี ส่วนร่วมของการร่วมประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดปัญหา/ความต้องการ อยู่ในระดับ ปานกลาง

ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ อยู่พอสมควร เพราะได้ร่วม ประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน และเสนอแนะปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านต่อคณะกรรมการเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนา อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการร่วม

กำหนดปัญหาและความต้องการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “...โดยภาพรวม ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่น ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ อยู่พอสมควร เพราะต้องการร่วมวิเคราะห์ แลพิจารณา ลำดับปัญหา และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำแผนพัฒนา นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำเป็นแผนพัฒนา นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน เสนอขอจัดทำโครงการนำปัญหาความเดือดร้อน และความต้องการของหมู่บ้าน ที่ ได้รับการร้องเรียนนำเสนอขอจัดทำแผน นำปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และความต้องการของหมู่บ้าน จัดทำแผน และโครงการของงบประมาณ ร่วมกำหนดแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านเพื่อนำไปใช้ ในการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผน และโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยเชิงปริมาณ...” สอดคล้องกับการวิจัย ของณัฐนิชา กงพะลี ได้ทำวิจัย “การมีส่วนร่วมของการร่วมประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมจัดทำแผนงาน/โครงการ และสอดคล้องกับการวิจัยของวิเชียร อ่อนประทุม ได้ทำวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ด้านการร่วมจัดทำ แผนและโครงการ

2. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลท่าบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม และรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงจะมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ ว่าเพศใดๆ แต่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่เหมือนกัน ดังนั้น ประชาชนที่ มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอภิชาติ สุขศรี ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การมี ส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วน ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทรงคนอง อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน



อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม และรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุใดจะมีส่วนร่วม มากน้อย เพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุใดๆ แต่ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่เหมือนกัน ดังนั้น ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ไม่ แตกต่างกัน ผลการวิจัย ประเด็นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิบเอกสายรุ้ง ไชยภาสี ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการ มีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ผักแว่น อำเภोजัง หาร จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม และรายด้าน พบว่าไม่แตกต่าง กัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนไม่ว่าจะอยู่ในระดับการศึกษา ใด จะมีส่วนร่วม มากน้อย เพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าระดับการศึกษานั้นๆ แต่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นที่เหมือนกัน ดังนั้น ประชาชนที่มีระดับ การศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ ปรีชา บุญเนตร ได้ทำการ วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วน ตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการทดสอบสมมติฐานการ วิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วน ตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่างกัน

ประกอบอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการ พัฒนา ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม และ รายด้าน พบว่าไม่ แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การที่ประชาชนไม่ว่าจะเป็นจะ ประกอบอาชีพใด จะมีส่วนร่วม มาก น้อยเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าประกอบอาชีพใดๆ แต่ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นที่เหมือนกัน ดังนั้น ประชาชนที่ประกอบ อาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ ลมหวาน บุตรแสนโคตร ได้ทำการ วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลขาม เปี้ย อำเภอโพนธิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี ประกอบ อาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอโพนธิ ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของณัฐปราย ชัยสินคุณานนต์

ได้ทำการ วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสานตม อำเภอ ภูเรือ จังหวัดเลย” ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมใน การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสานตม อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลพุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ใน ระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและ ความต้องการ ($\bar{x} = 3.48$) ด้านการร่วมจัดทำแผน และโครงการ ($\bar{x} = 3.46$) ด้านการร่วมตรวจสอบ แผนพัฒนา ($\bar{x} = 3.41$) และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ($\bar{x} = 3.39$) ตามลำดับ เมื่อจำแนกเป็นราย ด้าน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1. ด้านการร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ใน ระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากสองข้อ และอยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดทิศทางปัญหา และความ ต้องการของหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 3 ที่ว่า “ร่วมเสนอแนะค้นหารูปแบบและวิธีการ พัฒนาเพื่อแก้ไขหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน” 2. ด้านการร่วมจัดทำแผนและโครงการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลพุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางห้าข้อ และอยู่ในระดับปานกลางสองข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “วิเคราะห์และพิจารณาลำดับปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านเสนอขอจัดทำแผนพัฒนา” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “ร่วมกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดทำแผนและโครงการให้ตรงกับความต้องการของชุมชน”

3. ด้านการร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลพุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งเจ็ดข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตาม ตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากทีคณะกรรมการจัดทำแผนฯ จัดทำเสร็จ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ”



4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และอยู่ในระดับน้อยหนึ่งข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลเกี่ยวกับแผน และโครงการที่ได้นำเสนอตรงกับความต้องการของหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามประเมินผลการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วน ตำบล ในการแก้ไขปัญหา และความ ต้องการของหมู่บ้านอย่างเร่งด่วน”

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์การบริหารส่วน ตำบล ควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแนวทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้นทั้งสี่ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการร่วมติดตามประเมินผลควรให้ ความสำคัญเป็นลำดับแรก เพราะค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ มีประเด็นที่ผู้วิจัย จะเสนอแนะให้ผู้สนใจนำไปต่อยอด ดังต่อไปนี้

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การ บริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรวิจัย อุปสรรค สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ

2. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการร่วมติดตามประเมินผล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ที่สุด กว่าทุกด้าน ดังนั้น ควรวิจัย อุปสรรค สภาพปัญหา การมีส่วนร่วมด้านการร่วมติดตาม ประเมินผลของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลห่ม อำเภอมือง จังหวัดศรีสะเกษ

เอกสารอ้างอิง

- การปกครองท้องถิ่น. (2548). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: ส่วน
แผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (นโยบายและแผน)
กรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- ณัฐนิชา กงพะสี. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล แก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. ใน วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นพรัตน์ รักดีสมุทร. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร
ปกครองส่วน ท้องถิ่น:ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง อำเภอ
โพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหา
กุฎราชวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ประกายรัตน์ สุวรรณ. (2548). คู่มือการใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 12 สำหรับ Windows.
กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ปรีชา บุญเนตร. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา
องค์การบริหาร ส่วนตำบลนาเจริญ อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี. ใน
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหา บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี.
- สมหวน บุตรแสนโคตร. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ
บริหารส่วน ตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน สารนิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2549).การมีส่วนร่วมของพัฒนากรในการส่งเสริม และรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมใน ชนบท. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิเชียร อ่อนประทุม. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ
บริหารส่วน ตำบลม่วงลาด อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลห่ม. (2558). บัญชีรายชื่อการประชาคมหมู่บ้าน ตำบลห่ม อำเภอ
เมือง จังหวัดศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ : องค์การบริหารส่วนตำบลห่ม.

การประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขต อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด*

An Applications of Buddhism's Four Brahmavihara to the Administration for Child Development Center in kaset wisai District of Roi et Province

กรรณิกา ละอองทอง

Kannika Laongthong

ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

Teeraphat Thinsandee

กุศล ศรีสารคาม

Kuson Srisarakham

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University, Thailand.

E-mail: Laongthong @gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 2) เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ พรหมวิหาร 4 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ การประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูผู้ดูแลเด็กที่ ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1. ค่าเฉลี่ยการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านเมตตา รองลงมา คือ ด้านอุเบกขา และด้านกรุณา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านมุทิตา 2. ค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 ที่มีอายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน และค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 ที่มีตำแหน่งต่างกัน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านอุเบกขา และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านมุทิตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าพนักงานตามภารกิจ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 ที่พบว่า 1) ด้านเมตตา ครูผู้ดูแลเด็กควรมีความโออบอ้อมอารี ต่อเด็กนักเรียนทุกระดับชั้น ทุกคนตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียนทุกคน 2) ด้านกรุณา ครูผู้ดูแลเด็กควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคน 3) ด้านมุทิตา ครูผู้ดูแล

* Received 10 January 2019; Revised 7 March 2019; Accepted 8 May 2019

เด็กควรยอมชเมย แสดงความยินดี 4) ด้านอุเบกขา ครูผู้ดูแลเด็กควรปกครองเด็กนักเรียนใน
ชั้นเรียนด้วยความเป็นธรรม

คำสำคัญ: พรหมวิหาร 4, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

The objectives of this research are for this research. The objectives of this research are 1) to study the application of Brahmavihara 4 2) to compare the application of Brahma Vihara 4 3) to study the recommendations. Application of the Brahma Vihara 4 sample groups including teachers who care for children who Working in the Child Development Center of 127 people. Tools used in the research. as a questionnaire Data were analyzed by using a computer program. The results of the research were as follows: 1. The average of the application of the Brahmavihara 4 showed that the average of the overall application of the Brahmavihara 4 was at a high level. Considering each aspect, it was found that the aspect with the highest mean was compassion, followed by upekkha and compassion, and the aspect with the lowest mean was Mudita. The work experiences were different, benevolence, compassion, equanimity, equanimity, and overall were not different. and the mean of the application of the 4 Brahma Viharas with different positions, mercy, compassion, equanimity, and overall were not different. the side of muttita The difference was statistically significant at the .05 level, with the civil servants having higher averages than the employees under the mission. significantly Statistics at the .05 level. 3. The results of the study suggesting the application of Brahma Vihara 4 found that 1) on the mercy aspect, the teachers who took care of the children should have generosity. for students of all grade levels Everyone, including the parents of all students 2) Kindness, teachers who take care of children should provide assistance to all students. 3) Mutita, teachers who take care of children should commend them. Congratulations 4) In terms of equanimity, teachers who take care of children should rule the students in the class with fairness.

Keywords: Buddhism's Four Sublime States of Mind, Child Development Center



บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือ สำคัญในการพัฒนาคน จึงต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยมุ่งเน้น ให้มีการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งได้บัญญัติไว้ใน หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามความในมาตรา 54 สรุปได้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา เป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และ ดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ซึ่งการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา 258 ด้าน การศึกษา บัญญัติไว้ว่า ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และ อาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่ เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการ บริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

ปัจจุบันรัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนหรือใน ระดับปฐมวัยเป็นอย่างมาก ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาในการจัดการศึกษา รวม ถึงศึกษา และวิเคราะห์สภาพปัญหาของครูผู้ดูแลเด็ก โดยพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ด้านบุคลากร ขาดความพร้อม บุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งด้วยระบบอุปถัมภ์ พวกพ้อง วังเต็น เส้นสาย อาศัยเงินทอง ระบบการบริหารไม่มีมาตรฐาน ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก การศึกษาปฐมวัย ที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาด ความตั้งใจในการทำงาน ไม่มีใจรักในวิชาชีพ เพราะไม่ได้จบหลักสูตรด้านปฐมวัยโดย ตรง รวมถึงภาระ งานของครูที่มีมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน และงบประมาณในการพัฒนา สื่อไม่เพียงพอ ทำให้ขาดอุปกรณ์การสอนที่มีคุณภาพ และขาดการอบรมพัฒนาครูให้เข้าใจในวิทยาการใหม่ ส่งผลให้ครูขาด ทักษะในการพัฒนาอาชีพและพัฒนาตนเอง ปัญหาการปฏิบัติตนของครูที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นแบบอย่างแก่ เด็ก ไม่มีความรักและความอดทนในวิชาชีพทำให้บกพร่องในการดูแลและเอาใจใส่เด็ก ไม่กระตือรือร้นใน การปรับปรุงตนเอง ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ครูไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าใจใน ธรรมชาติของเด็ก และขาดมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน และปัญหาด้านจรรยาบรรณต่อ วิชาชีพ ที่ไม่มีวัฒนธรรมในวิชาชีพครู คิดถึงแต่

ประโยชน์ส่วนตัว ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือการ ขาดคุณธรรมสำหรับการปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมงานที่ดี

จากหลักการและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์ปัญหา การ ปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ที่ส่วนหนึ่งขาดคุณธรรมจริยธรรม ครูผู้ดูแลเด็กบางคน ขาดความ รับผิดชอบ มีระเบียบวินัยต่อการปฏิบัติหน้าที่น้อย ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมกับบุคคลอื่นใน หน่วยงาน เป็นต้น จนเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานต่อ หน่วยงานและเพื่อนร่วมงาน ผู้วิจัย ในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กล่าวคือ เป็นครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเห็น ว่า ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการนำหลักธรรมพรหม วิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา อันเป็น หลักธรรมที่ควรยึดถือปฏิบัติในการ ทำงานร่วมกันมาประยุกต์ใช้ อันจะเป็นผลต่อการปฏิบัติงานที่เป็น มาตรฐานอันดี เพื่อนำไปใช้ ในการปฏิบัติงานร่วมกันและพัฒนางานต่อไป จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในเขต อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตลอดจนศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนว ทางการ ประยุกต์ใช้พรหม วิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในเขตอำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัด ร้อยเอ็ด ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการ วิจัย สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็ก วางแผน กำหนดเป็นนโยบาย ปรับปรุงหรือ ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประ สทธิ ภาพยิ่งขึ้น ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพใน การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อเด็กและประชาชน รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครู ผู้ดูแลเด็กคนอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในเขต อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขต อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และ ตำแหน่ง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของ ครู ผู้ดูแลเด็กในอำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่วิจัย ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 186 คน



2. กลุ่มตัวอย่างที่วิจัย ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอ เกษตรวิสัย จังหวัด จันทวน 127 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ยามาเน่ (Yamane, 1967, อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ, 2555)

จากนั้นกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยงาน ผู้วิจัยได้คำนวณตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละหน่วยงานโดยใช้สูตร ดังนี้ (ยุทธนา ศิริพรรณ, 2547, อ้างถึงใน พรณี ประภาวิชา, 2554)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นจาก การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออก 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะ แบบตรวจสอบรายการ (Check) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการ ปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งระดับในการวัด ออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545)

การหาคุณภาพ ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งเป็นงานวิจัย เชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2. กำหนดประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อจะ นำไปใช้ในการสร้างเป็นข้อคำถาม ในแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะของ การวิจัย โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปริญญานิพนธ์แก้ไขปรับปรุง ตามที่อาจารย์ที่ปริญญานิพนธ์เสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่าน

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ไป ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับ กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยนี้ จำนวน 40 คน จากนั้น นำข้อมูลที่ได้หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ คือ 0.60 - 1.00 สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

7. จัดพิมพ์รูปเล่มเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด ถึงนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเกษตรวิสัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล
2. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานเพื่อแนะนำตัวชี้แจงพร้อมอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดของคำถาม คำตอบในแบบสอบถามให้เข้าใจถูกต้องตรงกัน
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลคืนด้วยตัวเอง
4. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามจนครบจำนวน 127 ชุด และ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและจัดลำดับข้อมูล
5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูล ซึ่งเป็นการทบทวนข้อมูลที่เก็บรวบรวม ให้ ครบถ้วน สมบูรณ์ และมีความถูกต้องแล้วจัดเตรียมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อให้สามารถ วิเคราะห์ข้อมูลได้ง่าย และสะดวกไม่สับสน
2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง นำมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจง ความถี่ (Frequency) และหาค่า ร้อยละ (Percentage)
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 มาวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้พรหม วิหาร 4 วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนน จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้ดูแลเด็กในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครู ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนก อายุ ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA โดยกำหนดนัยสำคัญ ทางสถิติเท่ากับ .05 เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของตัว แปรเป็นรายกลุ่ม หากพบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ศึกษา จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มเป็นรายคู่ หรือ การทดสอบภายหลัง (Post Hoc Procedures) เพื่อระบุว่าค่าเฉลี่ยของคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน ด้วย วิธี Bonferroni
5. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้ พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด นำมาวิเคราะห์เนื้อหา จัด ประเภทเนื้อหาที่มีความหมายใกล้เคียงกัน สรุปเป็นประเด็นร่วมกัน และแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอด้วย การพรรณนาความ



สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) คำนวณได้จากสูตร (ไพศาล วรคำ, 2555)

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือของแบบสอบถาม รายด้าน และทั้งฉบับ ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแล เด็ก ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเมตตา รองลงมา คือ ด้าน อุเบกขา และด้านกรุณา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านมุทิตา ที่ผลการวิจัยเป็นดังนี้อาจสืบ เนื่องมาจาก ครูผู้ดูแลเด็ก ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้ที่มีความเลื่อมใสศรัทธาใน พระพุทธศาสนา และเป็นบุคลากรที่จะต้องให้ การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ เรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย ตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้นระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและการพัฒนา เป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรม ปัญหาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็กที่จะคอย ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ การปฏิบัติงานดังกล่าว เป็นการ นำเอาหลักพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานดังที่ นางเยาว์ ภูน้ำย่อย (2558 : 16-18) ได้กล่าว ไว้ว่า การประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เป็นคุณธรรมอันประเสริฐสำหรับผู้ใหญ่ผู้นำหรือบุคลากร ครู ในการบริหารดูแลสมาชิกที่ตนเองรับผิดชอบซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ ส่วนรวมและสร้างความสามัคคีกลมเกลียว รักใคร่ต่อกัน มีความยุติธรรมเที่ยงตรงปราศจากความลำเอียง ต่อบุคคล ดังนั้น พรหมวิหาร 4 จึงเป็นหลักธรรมที่สำคัญอย่างมาก สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์ในชีวิตประจำวันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานของครู เป็นไปตามหลักธรรมและแนวทาง ในการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมให้ทุกคนมีความสุขความเจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวรรณ ฐิตาคม (2556 : 90 -100) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของ ผู้บริหาร

สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ผลการวิจัย พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและบุคลากรครูในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาและบุคลากรครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 อยู่ในระดับมากทุกด้าน จำแนกเป็นรายด้านได้แก่ ด้าน เมตตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านกรณภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านมุทิตาภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านอุเบกขาภาพรวมอยู่ในระดับมากตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ใน เขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการ ปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา และโดยรวมไม่แตกต่างกัน และค่าเฉลี่ย ของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัด ร้อยเอ็ด ที่มีตำแหน่งต่างกัน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านอุเบกขา และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านมุทิตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า พนักงานตามภารกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่ผลการวิจัยเป็นดังนี้อาจสืบเนื่องมาจาก ครู ผู้ดูแลเด็ก ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จะต้องดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษาแผนพัฒนาสามปี แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ การจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดประสบการณ์การเตรียมสอนวัตรกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ การจัด สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การปฏิบัติงานดังกล่าว ข้างต้นเป็นหน้าที่รับผิดชอบ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559) ซึ่งการปฏิบัติงาน ดังกล่าวเป็นการนำเอาหลักพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผลการวิจัยเป็นดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรธรรม มาตรบรรเทา (2559) ที่ได้ศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานบุคคลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอขามเฒ่าจังหวัด กาฬสินธุ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านเมตตา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา และด้านกรุณาตามลำดับ บุคลากรดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงาน บุคคลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอขามเฒ่าจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่ แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานบุคคล ด้านมุทิตา มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเมตตา ด้านกรุณา และด้านอุเบกขา มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน



3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่พบว่า 1) ด้านเมตตา ครูผู้ดูแลเด็กควรมีความโอ้อ้อมอารีต่อ เด็กนักเรียนทุกระดับชั้น ทุกคนตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียนทุกคน 2) ด้านกรุณา ครูผู้ดูแลเด็กควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคน โดยเฉพาะเด็กนักเรียนที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ 3) ด้านมุทิตา ครูผู้ดูแลเด็กควรยอชมเชย แสดงความยินดี หรือมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่ได้กระทำความดีตามโอกาสอันควร 4) ด้านอุเบกขา ครูผู้ดูแลเด็กควรปกครองเด็กนักเรียนในชั้นเรียนด้วยความเป็นธรรม มีความยุติธรรม และให้ความเสมอภาค แก่เด็กนักเรียนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ที่ผลการวิจัยเป็นดังนี้อาจสืบเนื่องมาจาก ครูผู้ดูแลเด็ก ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ต้องการให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ นอกจากนี้เด็กนักเรียนยัง จะต้องได้รับการดูแล และได้รับความเอาใจใส่อย่างเป็นพิเศษ เพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดการเรียนรู้และมี พัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2559) ที่ระบุว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้ เด็กเล็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยตาม ศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้นระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษา และการพัฒนา เป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังนั้นข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา คือ ควรให้ความสำคัญโดยการส่งเสริมให้ประชาชนประพาศดินาหลักธรรมมาปฏิบัติ ทำให้ประชาชนในชุมชนมี ความรักความปรารถนาดีต่อกัน ควรให้ความสำคัญโดยการส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญ และ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นและส่วนรวมฟังความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลและควรให้ความสำคัญโดยการส่งเสริมให้ประชาชนประพาศปฏิบัติตนด้วยการวางใจเป็นกลาง วางเฉยกับ เรื่องที่ไม่มีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

สรุป

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1.1 ค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขต อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ท่านรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานด้วยความตั้งใจเสมอ ($\bar{X}$ = 4.36) รองลงมาคือ ท่านเสียสละความสุขส่วนตัวให้

ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน อย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านได้นำหลักความเมตตาไปใช้ในการปฏิบัติ หน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.97$)

1.2 ค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขต อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านกรุณา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ท่านให้คำปรึกษาและ ช่วยแก้ปัญหาเมื่อเพื่อนร่วมงานประสบ ปัญหาในการทำงาน ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาคือ ท่านมีความเห็นใจ เมื่อเพื่อนร่วมงานประสบกับปัญหา ความเดือดร้อน ($\bar{X} = 4.06$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านพูดจากับเพื่อนร่วมงานหรือผู้ปกครอง ที่มาติดต่อราชการด้วยความจริงใจและพร้อมที่จะให้บริการ ($\bar{X} = 3.83$)

1.3 ค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขต อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านมุทิตา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ท่านมีความดีใจกับเพื่อนร่วมงานที่ประสบกับความสุขในชีวิต ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาคือ ท่านกล่าวยกย่องและชมเชยเพื่อนร่วมงาน เมื่อเพื่อนร่วมงาน ที่ประสบ ความสำเร็จในด้านต่างๆ ($\bar{X} = 3.97$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านมีความยินดีและเต็มใจให้บริการ กับผู้มาติดต่อราชการทุกคน ($\bar{X} = 3.35$)

1.4 ค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขต อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอุเบกขา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ท่านปฏิบัติตัวด้วยความเที่ยงธรรมต่อเพื่อน ร่วมงานเหมือนกันทุกคนเสมอ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ ท่านไม่เอนเอียงเข้าข้างเพื่อนร่วมงานคนใดคน หนึ่งที่สนิทสนมกันเป็นพิเศษ ($\bar{X} = 4.17$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านประพฤติปฏิบัติตนตาม กฎระเบียบทางราชการอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 3.51$)

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครู ผู้ดูแลเด็ก ในเขตอำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

2.1 ค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขต อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุต่างกัน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

2.2 ค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขต อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

2.3 ค่าเฉลี่ยของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ในเขต อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีตำแหน่งต่างกัน ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้าน



อุเบกขา และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านมุทิตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ข้าราชการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าพนักงานตามภารกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน 3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแล เด็ก ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านเมตตา ครูผู้ดูแลเด็กควรมีความโอบอ้อมอารีต่อ เด็กนักเรียนทุกระดับชั้น ทุกคนตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียนทุกคน ด้านกรุณา ครูผู้ดูแลเด็กควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคน โดยเฉพาะเด็กนักเรียนที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ด้านมุทิตา ครูผู้ดูแลเด็กควรยกย่องชมเชย แสดงความยินดี หรือมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่ได้กระทำความดีตามโอกาส อันควร และด้านอุเบกขา ครูผู้ดูแลเด็กควรปกครองเด็กนักเรียนในชั้นเรียนด้วยความเป็นธรรม มีความ ยุติธรรม และให้ความเสมอภาคแก่นักเรียนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) ด้านเมตตา ครูผู้ดูแลเด็กควรมีความโอบอ้อมอารีต่อเด็กนักเรียนต่อเพื่อนร่วมงานตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียนทุกคน
- 2) ด้านกรุณา ครูผู้ดูแลเด็กควรให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนทุกคน ให้คำปรึกษาแก่เพื่อน ร่วมงานรวมทั้งผู้ปกครองเด็กนักเรียนด้วยความเต็มใจ
- 3) ด้านมุทิตา ครูผู้ดูแลเด็กควรมีความยินดีและเต็มใจให้บริการแก่เพื่อนร่วมงานและผู้ปกครองทุกคน
- 4) ด้านอุเบกขา ครูผู้ดูแลเด็กควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กนักเรียนและผู้ปกครองรวมทั้งเพื่อนร่วมงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานกับประสิทธิผลของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 เพื่อการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3) ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 ในการ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556. (2556) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 130 ตอน พิเศษ 130 ง. 4 ตุลาคม. 2556.
- ณัฐวรรณ จิตตาคม. (2556). การประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. (2543). พระพุทธศาสนากับสังคมไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สหายบล็อก และการพิมพ์.
- นงเยาว์ ภูน้ำย่อย. (2558). การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การ บริหารส่วนตำบล อำเภอเขาตลบ จังหวัดกาฬสินธุ์. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พรณา ชานินอก. (2558). การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษายางตลาด 3 จังหวัดกาฬสินธุ์. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรณี ประภาวิชา. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. ใน การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พระครูพินิจรัตนกร (อนุสรณ์ ฐานทตโต). (2556). การประยุกต์ใช้พรหมวิหารธรรมในการสร้างสันติสุข ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ พัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก. 6 เมษายน. 2560.

การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร
และสุโขทัย*

Development and Promotion of Community Enterprise
Potential to the Creative Economy in Accordance with
Sufficiency Economy Philosophy in Kamphaeng Phet,
Phichit, and Sukhothai

พิษณุ บุญนิยม

Phitsanu Boonniyom

กล้าณรงค์ สทธีรอด

Klanarong Sathirad

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Kamphaeng Phet Rajabhat University, Thailand.

E-mail: Boonniyom@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 45 คน 2) ผู้นำชุมชน ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจจำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สทนากลุ่มโดยใช้เทคนิคการระดมความคิดเห็น (Brainstorming) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามขอบเขตเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย ส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพรองคือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันแบบไม่เป็นทางการโดยผู้นำและสมาชิกมีการผลิตร่วมกันและแยกกันผลิต เน้นตลาดในชุมชนและขยายตลาดด้านนอก ระดมเงินทุนจากสมาชิกและจากสถาบันทางการเงินมีโครงสร้างการบริหารตามอำนาจหน้าที่มีการออกแบบบรรทัดฐานเน้นความเรียบง่ายและสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ของท้องถิ่น 2. ศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย มีจุดแข็งคือผลิตภัณฑ์มีต้นทุนวัตถุดิบในท้องถิ่นและเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นการรวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจ กำหนดราคาผลิตภัณฑ์ไม่แพง มีทุนทางสังคม

* Received 9 January 2019; Revised 11 March 2019; Accepted 2 May 2019

ซึ่งสามารถนำมาต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 3. การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัยโดยการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ การผลิตการออกแบบบรรจุภัณฑ์การบริหารการเงิน การตลาดและการจัดการความรู้

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน, เศรษฐกิจสร้างสรรค์, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research used qualitative research methodology. The target groups were: 1) 45 community enterprise members and 2) community leaders, representatives from government agencies, representatives from local administrative organizations, and 4 business experts. The data collection methods were semi-structured interviews, group discussion with brainstorming techniques together with analyzing and synthesizing information based on the content. The findings were: 1. The operation of community enterprises towards the creative economy in accordance with Sufficiency Economy Philosophy in KamphaengPhet, Phichit, and Sukhothai Provinces was found that most of the members involving agriculture, followed by those working in the community enterprises. This happened because of unofficial gatherings by community leaders and members for both co-production and single production by focusing on community markets and outside markets. The concept and operation were run by raising funds from community members and financial institutions. The organization was structured according to the lines of authority. In addition, product packaging was designed simply and expressed the community symbol-oriented designs. 2. Potential of community enterprises in creative economy according to Sufficiency Economy Philosophy in KamphaengPhet, Phichit, and Sukhothai Provinces showed the strengths of product-based materials gained from local raw materials and local wisdom, voluntary cooperation, fair and reasonable pricing, and social capital that could lead to creative economy. 3. The development and promotion of community enterprise potential to the creative economy in accordance with Sufficiency Economy Philosophy in Kamphaengphet, Phichit, and Sukhothai Provinces were organized by production management, packaging designs, financial management, marketing, and knowledge management.



Keywords: Community Enterprise, Creative Economy, Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวคิดนี้เพื่อใช้ปรับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยเป็นครั้งแรกแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 โดยมีข้อความสำคัญตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจที่สูงขึ้นโดยลำดับไป...” (อภิชัย พันธเสน และคณะ, 2549) จากพระบรมราโชวาทนี้ชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจที่สามารถอุมชูตัวเองได้ (Self-sufficiency) ให้มีความพอเพียงกันตัวเองให้ดีเสียก่อนคือให้ตนเองสามารถอยู่ได้อย่างพอกินพอใช้มิได้มุ่งหวังที่จะสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้เจริญอย่างรวดเร็วเพียงอย่างเดียว จะเห็นได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ง่าย มีความหมายที่ชัดเจน ไม่ยากแก่การรับรู้และการนำไปปฏิบัติดังจะเห็นเป็นรูปธรรมที่ปรากฏชัดเจนในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกิดผลสำเร็จแล้วมากมายทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริอาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบพื้นฐานกับแบบก้าวหน้า (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2541)

จากความเป็นมาดังกล่าวนั้น วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” นั้นสามารถใช้คำว่า “ธุรกิจชุมชน” แทนได้อันเนื่องจากชุมชนไม่ใช่รัฐ ดังนั้น สถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของก็ต้องจัดว่าเป็นของภาคเอกชนเช่นเดียวกัน แต่ในความเป็นจริงแล้วถ้าหากใช้คำว่าธุรกิจนั้นก็หมายถึงการแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง แต่สถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้านอนั้นกลับมีแนวคิดที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกันมากกว่าการแสวงหากำไร ดังนั้นจึงควรใช้คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” เช่นเดียวกับ “รัฐวิสาหกิจ” ที่หลายคนรู้จัก (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน, 2548) จึงได้มีการจัดตั้ง “วิสาหกิจชุมชน” ขึ้นโดยมีการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอยู่แล้วมาใช้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบโดยกำหนดให้วิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบด้วยหลายครอบครัวมารวมตัวกัน เพื่อที่ชุมชนจะได้เกิดผู้ผลิตและผู้บริโภคขึ้นโดยเอาของที่ผลิตได้ในพื้นที่มาแปรรูปหรือเอาของที่ผลิตได้ในพื้นที่ไปขายทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ เพื่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและมีการจ้างงานเกิดขึ้น พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 จึงได้เกิดขึ้นโดยกำหนดให้เกษตรกรประชาชนและผู้สนใจทั่วไปรวมกลุ่มกันอย่างน้อย 7 คน รวมตัวจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนขึ้นและกำหนดให้มีการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการริเริ่ม

กระบวนการมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) ยึดคนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550-2554) ที่มุ่งให้ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยให้เน้นศักยภาพที่ดีของชุมชนตลอดจนนโยบายโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพขึ้นในท้องถิ่น ก่อให้เกิดเป็นแนวคิดในการริเริ่มพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน ให้เกิดการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) คือ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล โดยมีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ มีหลากหลายกิจกรรมเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ การพึ่งพาตนเองเป็นเป้าหมายสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาในระดับหน่วยย่อยของแต่ละวิสาหกิจชุมชน พบว่า ยังประสบปัญหาทั้งในเรื่องคุณภาพสินค้าประสิทธิภาพการผลิตที่ต่ำ อุปสรรคในด้านการตลาดรวมถึงปัญหาการจัดการองค์กร

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้าและยั่งยืนเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชนนั้น ทางเลือกหนึ่งคือเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นปัจจัยในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนได้ซึ่งกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ประกอบด้วยภาครัฐภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน (จักรพล ตั้งสุทธิธรรม, 2554) การดำเนินการวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริบทและผลิตภัณฑ์ซึ่งจะทำให้องค์กรธุรกิจประสบความสำเร็จกลยุทธ์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy Strategies) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าซึ่งจะส่งผลให้องค์กรธุรกิจประสบความสำเร็จกลยุทธ์การสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation Strategy) (Aaker, D. A., 2001) กลยุทธ์การเป็นพันธมิตร (Alliances Strategy) (Hill, C. W. L., 2007) กลยุทธ์ด้านนวัตกรรม (innovation Strategy) (Bilton, C., 2007) การเรียนรู้นวัตกรรมต้องมีการวิจัยและพัฒนาให้ได้มาซึ่งสิทธิบัตรใหม่และผู้บริหารองค์กรควรให้พนักงานได้รับการฝึกอบรมเพื่อเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ๆ (Reeve, J. M., Warren, C. S., & Duchac, J. E., 2010) และกลยุทธ์การตลาด (Marketing Strategy) (Kotler, P., & Armstrong, G., 2004) จากข้อมูลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนปี 2559 ไตรมาส 3 ในเขตจังหวัดภาคเหนือจังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตรและจังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมพบว่า วิสาหกิจชุมชนที่มีผลการประเมินศักยภาพในระดับดีจำนวน 471 แห่ง ระดับปานกลาง 683 แห่ง และระดับที่ต้องปรับปรุง 310 แห่ง(กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2560)



แต่เมื่อพิจารณาในระดับหน่วยย่อยของแต่ละวิสาหกิจชุมชน พบว่ายังประสบปัญหาทั้งในเรื่องคุณภาพสินค้า ประสิทธิภาพการผลิตที่ต่ำ อุปสรรคในด้านการตลาดรวมถึงปัญหาการจัดการองค์กร

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนั้น อาจมีเหตุผลบางประการที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนจึงมีคำถามการวิจัยว่า วิสาหกิจชุมชนมีสภาพการดำเนินงานอย่างไร มีศักยภาพการอย่างไร และควรมีการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์อย่างไรซึ่งผลการวิจัยอันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย ให้ประสบความสำเร็จ และเป็นต้นแบบให้กับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสนทนากลุ่มโดยใช้เทคนิคการระดมความคิดเห็น (Brainstorming) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การกำหนดพื้นที่ศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกำแพงเพชรพิจิตร และสุโขทัย ซึ่งเป็นการเลือกพื้นที่แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยจังหวัดกำแพงเพชรพิจิตร และจังหวัดสุโขทัย

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 1)สมาชิวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกำแพงเพชรพิจิตรพิจิตรและจังหวัดสุโขทัยจำนวน 45 คน 2) ผู้นำชุมชน ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ จำนวน 4 ค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสนทนากลุ่มโดยใช้เทคนิคการระดมความคิดเห็น (Brainstorming) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ในประเด็นดังต่อไปนี้ (1) ข้อมูลของกลุ่ม (2) การผลิต (3) การตลาด (4) การเงิน (5) การบริหารจัดการ และ (6) การออกแบบบรรจุภัณฑ์

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างโดยใช้หลักการวิเคราะห์ของ SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์หา (1) จุดแข็ง (2) จุดอ่อน (3) โอกาส และ (4) อุปสรรค

3. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลการดำเนินงาน และศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตรและสุโขทัย

2. วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงาน และศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเพื่อค้นหาและการกำหนดประเด็นการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. นำประเด็นที่วิเคราะห์จากการดำเนินงานและศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน เข้าสู่กระบวนการการสนทนากลุ่มโดยใช้เทคนิคโดยวิธีระดมความคิดเห็น (brainstorming) เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

4. นำประเด็นที่ได้จากเวทีสนทนากลุ่มจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการยกระดับผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพ ด้านการผลิต การตลาด การเงิน การบริหารจัดการ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีประเด็นที่ค้นพบควรนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย โดยภาพรวมวิสาหกิจชุมชนมีจุดแข็งคือสมาชิกกลุ่มมีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในกลุ่มสมาชิกมีความซื่อสัตย์ เชื่อใจไว้วางใจกันกลุ่มมีความสามารถในการขยายกำลังการผลิตสถานะกลุ่มมีลักษณะเป็นสังคมเครือญาติมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนใช้วัตถุดิบท้องถิ่นในผลิตเป็นหลักใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดรักษาสิ่งแวดล้อมและมีการพัฒนาการผลิตอย่างต่อเนื่องตามความต้องการของตลาดอย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุมากทำให้การขับเคลื่อนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนขาดการบันทึกไม่มีความรู้/ทักษะในการ



จัดบันทึกการจัดทำบัญชีการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสมาชิกไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นคล้ายตามกันมีข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมช่วงแรกเป็นการรวมตัวกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนและผู้นำเป็นหลักในการดำเนินกิจการการบริหารจัดการขาดการมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจากพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นแกนกลางในการดำเนินการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยกรมส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่เป็นผู้ให้การรับรองสถานภาพของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายและเป็นสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มีบทบาทหน้าที่ 3 ส่วน คือ 1) เป็นหน่วยงานในการรับจดทะเบียน/เพิกถอนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย และเลิกกิจการ 2) เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และ 3) ดำเนินการให้เกิดการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายอย่างครบวงจรและเป็นเอกภาพ โดยแนวทางในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548 : 17) 1) การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายจะดำเนินการในลักษณะของการบูรณาการทั้งภายในหน่วยงานและร่วมกับภาคีทุกภาคส่วน 2) การยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย จะเป็นไปโดยความสมัครใจและความพร้อมของชุมชน โดยไม่ได้ตั้งเป้าหมายจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จะต้องมาขึ้นจดทะเบียนในแต่ละปี 3) เจ้าหน้าที่ในภาครัฐและเอกชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทเป็นผู้เชื่อมประสานกับวิสาหกิจชุมชนในเรื่อง การเชื่อมประสานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Facilitator) การเชื่อมประสานเพื่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Catalyst) และการเชื่อมประสานเพื่อให้เกิดเครือข่าย (Networker) 4) การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจะมุ่งเน้นส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการทุนของชุมชน ทั้งที่เป็นเงิน ทรัพยากรภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเพื่อการพึ่งพาตนเอง และเกื้อหนุนกิจการของชุมชนมากกว่าสนับสนุนในรูปของปัจจัยและเงินให้เปล่าแก่ชุมชนและ 5) พัฒนาระบบข้อมูลวิสาหกิจชุมชน และเครือข่าย เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและความรู้ในระหว่างวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง โดยลักษณะการประกอบการสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท ดังนี้ (ดวงเดือน สมวัฒน์ศักดิ์, 2548) 1) วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน เป็นการผลิตเพื่อการใช้ในท้องถิ่นเป็นหลัก 2) วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า เป็นวิสาหกิจชุมชนที่สามารถนำออกสู่ตลาดใหญ่ได้เพราะมีลักษณะเฉพาะตัว มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น บางอย่างอาจมีสูตรเด็ดเคล็ดลับหรือคุณภาพดีในระดับมาตรฐานสามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าทั่วไปได้วิสาหกิจชุมชนแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ (วณิ ปิ่นประทีป, 2548) 1) วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน อันได้แก่ การทำเพื่อกินใช้ในชุมชน เพื่อให้ครอบครัวพึ่งตนเองได้ให้ชุมชนเกิดความพอเพียง เมื่อลดรายจ่ายได้ก็เพิ่ม 2) วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้าได้แก่การนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้าสู่ตลาดบริโภคและรวมไปถึงผลผลิตทั่วไปที่เหลือใช้ในท้องถิ่นที่นำออกสู่ตลาดบริโภค และรวมไปถึงผลผลิต

ทั่วไปที่เหลือใช้ในท้องถิ่นที่นำออกสู่ตลาดบริโภค โดยการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ชุมชนต้องไม่กระโดดข้ามขั้น ต้องพัฒนาจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นก้าวหน้าทีละขั้น

2. สำหรับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์มีสิ่งที่ควรพัฒนาศักยภาพหลายด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของวิสาหกิจชุมชนจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไปสู่สังคมไทยในระดับฐานราก ซึ่งการจะขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์กับสังคมไทยระดับฐานรากได้จำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาโลกที่จะช่วยให้การขับเคลื่อนเกิดผลสำเร็จได้โดยจะต้องใช้กลไกการประสานในลักษณะของเบญจภาคีได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน นอกจากนี้กลยุทธ์ทางธุรกิจจะต้องกำหนดกิจกรรมและพฤติกรรมองค์กรไว้อย่างชัดเจนและต้องสามารถขับเคลื่อนองค์กรธุรกิจได้ซึ่งจะทำให้องค์กรธุรกิจประสบความสำเร็จกลยุทธ์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy Strategies) กลยุทธ์ที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเพื่อนำมาใช้ในการผลิตสินค้าและในการดำเนินธุรกิจ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าซึ่งจะส่งผลให้องค์กรธุรกิจประสบความสำเร็จโดยแบ่งเป็น 6 กลยุทธ์ดังนี้ (Finklestien, R, 2006) 1) กลยุทธ์การสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (product differentiation strategy) 2) กลยุทธ์การเป็นพันธมิตร (Alliances Strategy) 3) กลยุทธ์การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-product Strategy) 4) กลยุทธ์ด้านนวัตกรรม (Innovation Strategy) 5) กลยุทธ์ด้านพนักงาน (Employee Strategy) ความคิดสร้างสรรค์มาจากกระบวนการคิด 2 แนวคิด คือ Divergent Thinking เป็นการคิดนอกกรอบ และ Convergent Thinking เป็นความสามารถในการค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดคำตอบเดียว และ 6) กลยุทธ์การตลาด (Marketing Strategy) เป็นการนำเสนอ การแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าเพื่อให้ลูกค้าได้รับผลิตภัณฑ์จากการสร้างสรรค์ต้องมุ่งเน้นความสำคัญที่ลูกค้า (Customer Oriented) ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นส่วนหนุนเสริมให้วิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ได้กลยุทธ์เป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ กลยุทธ์การสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ รองลงมากลยุทธ์การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กลยุทธ์นวัตกรรม กลยุทธ์การตลาด กลยุทธ์พนักงาน และกลยุทธ์การเป็นพันธมิตร ตามลำดับ (สุพาดา สิริกุดตา, 2556 : 428-439) นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนยังมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในสังคมจะพบว่า สังคมต้องประกอบด้วยกำลังแรงงาน ชุมชนสร้างสรรค์และกลุ่มผู้ผลิต ซึ่งทั้งหมดล้วนต้องเกื้อหนุนและสอดรับกันซึ่งเป็นส่วนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ (ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC), 2552)



สรุป

การวิจัยเรื่องนี้มีผลการวิจัยตามลำดับวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่าวิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มกันเองโดยมีผู้นำในชุมชนมีแนวคิดที่สอดคล้องกัน มีความมุ่งมั่นในการสร้างงานของกลุ่ม มีความตระหนักถึงปัญหาในชุมชนและโดยการแนะนำของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการพัฒนาโดยการสร้างรายได้เสริมให้กับประชาชน เมื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งจำนวนสมาชิกจึงมีมากขึ้น เงินลงทุนของสมาชิกในช่วงเริ่มต้นนั้นมาจากการระดมทุนจากสมาชิกกันเองก่อน ต่อมาจึงขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐบางกลุ่มที่ได้รับการแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณ หน้าที่หลักในการบริหารจัดการโดยเป็นของประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีกรรมการ และเลขานุการอาชีพ เช่น การผลิตตลาด การเงิน การบริหารจัดการ การออกบรรจุกฎบัตรของวิสาหกิจชุมชน การผลิตมีการจัดตั้งในรูปของคณะกรรมการ กรรมการบริหาร และเลขานุการในการบริหารจัดการ การตลาดดำเนินการโดยไปออกงานแสดงสินค้าในจังหวัด การฝากขายผลิตภัณฑ์ตามหน่วยงานต่างๆ ของรัฐและเอกชน การเงิน (การจัดทำบัญชี) มีสมุดบัญชีแจกจ่ายรายรับ รายจ่ายในแต่ละปีโครงสร้างการบริหารจัดการประกอบด้วยประธานรองประธาน กรรมการ และเลขานุการ และการออกแบบบรรจุกฎบัตรดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารกลุ่มและหน่วยงานภาครัฐมีส่วนช่วยสนับสนุนในการออกแบบบรรจุกฎบัตรให้สวยงาม

2. ศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า 1) จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมผลิตภัณฑ์มีต้นทุนที่มีในท้องถิ่น เป็นจุดเด่นของการใช้วัตถุดิบในการผลิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นสมาชิกมีการรวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจ ผลิตภัณฑ์ราคาไม่แพงมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สินค้าของวิสาหกิจชุมชนได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) กลุ่มมีต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมในการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชน จึงทำให้สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 2) จุดอ่อนของวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์บางอย่างที่ต้องซื้อวัตถุดิบจากภายนอกชุมชนมีราคาแพงไม่สามารถควบคุมราคาได้ สมาชิกของกลุ่มประกอบอาชีพหลักของตนเองบางเวลาอาจพักกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไว้ส่งผลกระทบต่อผลผลิตตามยอดของการสั่งซื้อผลิตของกลุ่ม 3) โอกาสของวิสาหกิจชุมชน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐประกอบด้วยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์ศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลิตภัณฑ์ได้รับความสนใจส่งผลให้มีแหล่งกระจายสินค้านอกพื้นที่เพิ่มขึ้นด้วย และ 4) อุปสรรคของวิสาหกิจชุมชน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ขยายฐานการผลิตไปต่างอำเภอในระยะทางที่ไกลกันทำให้การกระจายวัตถุดิบ

และการเก็บรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่มีต้นทุนเพิ่มขึ้นจากค่าขนส่ง เวลาในการรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มขึ้นต้องใช้เวลาหลายวันกว่าจะดำเนินการส่งผลิตไปขายนอกชุมชนและต่างจังหวัด นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์บางอย่างมีการผลิตลอกเลียนแบบจากแหล่งผลิตภายนอกแต่คุณภาพแตกต่างกัน ซึ่งในอนาคตอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนได้

3. การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัยผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

3.1 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการบริหารจัดการ โดยการทบทวน ปรับปรุงโครงสร้างองค์กร กฎระเบียบ ข้อบังคับการจัดสรรผลประโยชน์การจัดระบบข้อมูล การจัดทำบัญชีเน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจดำเนินการ และสามารถแสดงบทบาทได้เต็มที่อย่างเสมอภาค

3.2 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการผลิต การปรับปรุงกระบวนการผลิตโดยการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตและปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพมาตรฐานเพิ่มประสิทธิภาพลดต้นทุนการผลิตและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเช่นการวิเคราะห์วัตถุดิบ/ปัจจัยการผลิตกระบวนการผลิตต้นทุนการผลิตการวางแผนผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในด้านปริมาณคุณภาพและเวลา

3.3 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด และคงเอกลักษณ์ของชุมชนไว้สื่อความหมายของวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้

3.4 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการบริหารการเงิน โดยการระดมทุน การหาแหล่งเงินทุนจากการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานรัฐ และเงินทุนจากสถาบันการเงิน การบริหารทุนให้งอกเงยและการใช้เงินคืน โดยเน้นระดมทุนของสมาชิกในกลุ่มมากกว่าพึ่งแหล่งเงินทุนจากภายนอกชุมชน

3.5 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดโดยมีการสำรวจข้อมูลการตลาดวิถีตลาดความต้องการของผู้บริโภคแนวโน้มความต้องการคู่แข่งและการทดสอบตลาดการขอรับรองคุณภาพมาตรฐานการสร้างตราสินค้าการประชาสัมพันธ์การตลาดเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดการขยายตลาดและหาแหล่งจำหน่าย/ผู้แทนจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาดการตั้งราคาส่งเสริมการขายการออกร้านจำหน่ายสินค้า

3.6 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพด้านการจัดการความรู้ดำเนินการ ดังนี้ 1) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ค้นหาผู้รู้/ปราชญ์ภูมิปัญญาชาวบ้านศึกษาดูงานในเรื่อง การบริหารจัดการการผลิตการตลาดและเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง 2)การจัดการความรู้และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ภายในและภายนอกชุมชนเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนโดยมีการต่อยอด



ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีใหม่ๆ และ 3) การออกแบบผลิตภัณฑ์ตามรูปแบบสมัยใหม่และการใช้ประโยชน์ได้จริงจากผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาศักยภาพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านทักษะในการจัดทำบัญชีการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนการบริหารจัดการ การผลิต การออกแบบบรรจุภัณฑ์การบริหารการเงินการตลาด และการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องและมีทิศทางอย่างชัดเจน

1.2 การส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสร้างกระบวนการผลิตที่มีสามารถควบคุมคุณภาพมาตรฐานปริมาณและเวลาตามความต้องการของตลาดได้อย่างสม่ำเสมอและสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเส้นทางการกระจายสินค้าผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนสู่การขยายตลาดรูปแบบ E-commerce เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

2.2 ควรศึกษาบทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมและยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2545). คู่มือการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน.
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2559). รายงานภาพรวมผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน. สันติราษฎร์ที่ 3 ปีงบประมาณ. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2560 จาก <http://www.sceb.doae.go.th>
- จักรพล ตั้งสุทธิธรรม. (2554). การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งและบทบาทของศูนย์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. ใน การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงเดือน สมวัฒนศักดิ์. (2548). วิสาหกิจชุมชน. ชัยนาท : สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 กรมส่งเสริมการเกษตร.
- วณิ ปิ่นประทีป. (2548). ประมวลข้อมูลเบื้องต้นพื้นที่ชุมชนเข้มแข็ง. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. (2560).
สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-
2564.
- สุนทร กุลวัฒนวงศ์. (2544). ตามรอยพระราชดำริ : เศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่.
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- สุพาดา สิริกุดตา. (2556). กลยุทธ์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กรธุรกิจ:
กรณีศึกษาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมภาคกลางตอนบน. ใน วิทยาสารเกษตรศาสตร์
สาขาสังคมศาสตร์, 34(3).
- ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC). (2552). ทำไมต้องเศรษฐกิจสร้างสรรค์รวมบทความ
กระตุ้นอะดรีนาลิน โดย 6 นักคิด. กรุงเทพมหานคร : บริษัทคอนแทรคท์พับลิชิ่ง จำกัด.
- Aaker, D. A. (2001). Strategic Market Management. (6th ed.). New York: John
Wiley & Sons.
- Bilton, C. (2007). Management and Creativity: From Creative Industries to
Creative Management. Oxford: Blackwell.
- Cooper, R. G., Edgett, S. J., & Kleinschmidt, E. J. (1998). Best practices for
managing R & D portfolios. Research-Technology. Management, 41(40), 20-
23.
- Hill, C. W. L. (2007). International Business Competing in the Global
Marketplace. (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Finklestien, R. (2006). What Successful Businesses have in Common. Retrieved
from www.entrepreneur.com
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2004). Principles of marketing. (10th ed.). New
Jersey:Prentice- Hall.
- Reeve, J. M., Warren, C. S., & Duchac, J. E. (2010). Principles of managerial
accounting. (10th ed.). New York: South-Western

การจัดการปัญหาหนี้สินของประชาชน*

People's Debt Management

พระครูปริยัติสารการ

Phra Krupariyatsarnkan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

E-mail: Krupariyatsarnkan @gmail.com

บทคัดย่อ

จากปัญหาของครัวเรือนส่วนใหญ่มีรูปแบบการก่อหนี้และมีปัญหาทางกฎหมายเกิดจากการ กู้ยืมเงิน การจำนอง การค้ำประกัน โดยได้ก่อหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบ ประชาชนมีแนวโน้มผิดนัดไม่ชำระหนี้มากขึ้นเนื่องจากมีหนี้สินจำนวนมากจนมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการภาระหนี้สินที่มีอยู่และไม่มี ความรู้ที่ถูกต้องถึงผลกระทบในทางกฎหมายจากภาระหนี้ที่ได้ก่อขึ้นจนละเลยไม่ชำระหนี้อันมีแนวโน้ม เกิดปัญหาความเสี่ยงที่จะถูกดำเนินการบังคับคดีทางกฎหมายมากขึ้น นอกจากนี้การที่ประชาชนมีปัญหา เกี่ยวกับการมีความรู้ทางการเงินในระดับค่อนข้างต่ำการมีความรู้เกี่ยวกับการคำนวณดอกเบี้ย การไม่ คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ก่อนการก่อหนี้ และการไม่วางแผนการใช้จ่ายเงิน รวมทั้งมีการ จัดการหนี้สินซึ่งเน้นเฉพาะเกี่ยวกับสถานะความเป็นอยู่และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นหลัก แต่ขาด การศึกษาถึงประเด็นปัญหากฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาหนี้สินในชุมชนย่อมเกิดผลกระทบในทาง กฎหมายกับประชาชน ซึ่งความสำคัญของปัญหาหนี้สินของประชาชนเป็นเรื่องไม่อาจปฏิเสธประเด็น ปัญหาทางกฎหมายได้เพราะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอยู่มาก เนื่องจากกฎหมายเป็นเรื่องของ ประชาชนทุกคนที่ต้องรู้และใช้ให้เป็น ทั้งนี้เพื่อนำกฎหมายมาใช้ป้องกันตนเองและทำให้เกิดความเป็น ธรรมแก่ผู้อื่นได้ การรู้กฎหมายจึงเป็นนโยบายในการ บังคับใช้กฎหมายอย่างหนึ่งเพื่อให้ทุกคนต้องรู้ให้ ได้มากที่สุด เพราะหากยอมให้มีการอ้างถึงความไม่รู้กฎหมาย คนในสังคมนั้นก็จะไม่สนใจกฎหมายทำให้การบังคับใช้กฎหมายจะเกิด ปัญหา

คำสำคัญ : เงิน, พุทธปรัชญา, วิทยุ, ฟุ่มเฟือย

Abstract

From the problems of most households, there was a form of debt formation and legal problems were caused by borrowing money, mortgages,

* Received 3 January 2019; Revised 11 March 2019; Accepted 6 May 2019

and guarantees by incurring both formal and informal debts. People have no tendency to default. More debt repayment due to the large amount of debt that there are problems with managing the existing liabilities and no Accurate knowledge of legal impacts from debts that have been created until neglect to pay debts that are likely to There is an increased risk of legal enforcement proceedings. In addition, the problem of people Concerning relatively low level of financial literacy, little knowledge of interest calculations, and disregard for ability to pay off debt before incurring debt. and unplanned spending, including debt management, which mainly focuses on living conditions and behavior change, but lacks education on legal issues related to debt problems in the community will have consequences on the way law and people The importance of the public debt problem is something that cannot be denied. Legal problems can arise because they are closely related to each other. Because the law is about All people who need to know and use them as This is to apply the law to protect yourself and to create a Dharma to others Knowing the law is therefore one law enforcement policy for everyone to know as much as possible. People in that society will ignore the law, causing problems for law enforcement.

Keywords: Money, Buddhist philosophy, Youth, Extravagance

บทนำ

ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับหนี้และการชำระหนี้โดยเฉพาะหนี้ที่เกิดในครัวเรือนหรือประชาชนทั่วไป เพื่อเกิดประโยชน์ในการจัดการปัญหานี้สินของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายหนี้ และการชำระหนี้ การกู้ยืมเงิน ดอกเบี้ย เบี้ยปรับ การค้าประกัน การจำนอง การทวงถามหนี้ และเป็นการสร้างผู้นำชุมชนให้มีความรู้ทางกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นที่พึ่งของประชาชนใน การแก้ไขปัญหาของชุมชนและส่งเสริมให้นำความรู้ทางกฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการแก้ไข ปัญหานี้สินของประชาชน

ความรู้กฎหมายหนี้และการชำระหนี้

คำว่า “หนี้” ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย ไม่ได้ให้คำนิยามไว้ คำว่า “หนี้” แปลว่า “ภาระหรือหน้าที่” ซึ่งหมายถึง พันธะหรือความผูกพันระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ซึ่งก่อให้เกิด หน้าที่และความรับผิดชอบในการชำระหนี้ทางฝ่ายลูกหนี้และก่อให้เกิดสิทธิทางฝ่ายเจ้าหนี้เหนือลูกหนี้ เพื่อจะบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ พันธะหรือความผูกพันทาง



กฎหมายเป็นเสมือนโซ่ที่ล่ามลูกหนี้ไว้กับเจ้าหนี้ หากเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้แล้วโซ่ดังกล่าวก็จะคลายออกทำให้ลูกหนี้พ้นสภาพจากการเป็นหนี้ (โสภณ รัตนกร, 2551) โดยความหมาย “หนี้” คือ “Law of Obligation” (Reinhard Zimmermann, 1999) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอันอาจเกิดขึ้นได้ในหลายกรณี หนี้เป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่ายซึ่งฝ่ายหนึ่งต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้อีกฝ่ายหนึ่ง โดยฝ่ายที่ต้อง กระทำการนั้นเรียกว่าลูกหนี้ ส่วนฝ่ายที่ได้รับผลจากการกระทำนั้นเรียกว่าเจ้าหนี้ ส่วนการกระทำนั้นแยก ออกได้เป็น 3 ชนิด คือ กระทำทำการ กระทำการละเว้น กระทำการ และกระทำการโอนทรัพย์สิน (จิต เศรษฐบุตร, 2526)

กฎหมายลักษณะหนี้มีหลักการพื้นฐานอยู่ที่การรับรองและคุ้มครองนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับบุคคลไม่ใช่บุคคลกับทรัพย์สิน สภาพและลักษณะของการรับรองคุ้มครองสิทธิจึงไม่เด็ดขาดและไม่ มั่นคงเหมือนอย่างทรัพย์สินในกฎหมายลักษณะทรัพย์สิน คือ ฝ่ายเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระ หนี้ให้ตนเท่านั้น เจ้าหนี้จะอ้างสิทธิเรียกร้องนี้ไปยันบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ลูกหนี้ของตนไม่ได้ และเจ้าหนี้จะต้อง ใช้สิทธิฟ้องร้องบังคับชำระหนี้ภายในกำหนดอายุความ ที่กฎหมายบังคับไว้ด้วย เพราะถ้าเจ้าหนี้ไม่ได้ฟ้อง ภายในอายุความที่กฎหมายกำหนด สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้นย่อมขาดอายุความทำให้ลูกหนี้นยกอายุความ ขึ้นต่อสู้คดีอำนาจฟ้องได้ (เจริญ ภัทติธนากุล, 2558)

ดังนั้น ความหมายของ “หนี้” คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิและหน้าที่ของบุคคล 2 ฝ่าย กล่าวคือ เจ้าหนี้ฝ่ายหนึ่งและลูกหนี้ฝ่ายหนึ่งที่กฎหมายได้ให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ที่จะเรียกร้องให้ลูกหนี้ ปฏิบัติการชำระหนี้ให้ถูกต้องตามความประสงค์ที่แท้จริงของมูลหนี้ (ดาราพร ภิระวัฒน์, 2555)

เมื่อเกิดหนี้ขึ้นลูกหนี้และเจ้าหนี้มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติชำระหนี้ต่อกันอย่างถูกต้อง (สุนทร มณีสวัสดิ์, 2555) ซึ่งหน้าที่สำคัญคือหน้าที่ที่ลูกหนี้ต้องชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เพื่อให้หนี้ดังกล่าวระงับ หรือหลุดพ้นจากการชำระหนี้ เมื่อมีหนี้ลูกหนี้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์แห่งหนี้ นั้น แสดงว่าการชำระหนี้ของลูกหนี้ต้องชำระให้ถูกต้องตามความประสงค์แห่งหนี้ด้วยความประสงค์แห่งหนี้ ย่อมรวมทุกอย่างที่ลูกหนี้จะต้องปฏิบัติในการชำระหนี้ นั้น รวมทั้งให้เป็นไปตามเงื่อนไขเงื่อนไขเวลาในการชำระหนี้ และการชำระหนี้ถ้าเป็นหนี้ที่มีกำหนดเวลาก็ต้องชำระหนี้ให้ถูกต้องตามกำหนดเวลาด้วย ถ้าชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามกำหนดเวลาก็ถือว่าไม่ชำระหนี้ต้องตามความประสงค์แห่งหนี้ นั้น

นอกจากนี้ การชำระหนี้ยังเกี่ยวข้องกับหลักสุจริตอันเป็นหลักแห่งความชอบธรรมหลักนี้มา จากหลักในกฎหมายโรมัน เรียกว่า “bona fides” หมายถึง ความซื่อสัตย์หรือสัจจะอันเป็นหลักที่นัก กฎหมายโรมันได้พัฒนาขึ้นเพื่อปรับปรุงกฎหมายเดิมที่มีลักษณะเคร่งครัดให้เป็นความเป็นธรรมยืดหยุ่น (Martin Schermaier) หรือแปลว่า “good faith” หมายถึง หลักแห่งมาตรฐานความซื่อสัตย์ความ ไว้วางใจอันบุคคลพึงมีแก่กันโดยชอบ การปฏิบัติต่อกันด้วยความ

สุจริตเป็นหลักในการกำหนดกรอบความประพฤติของคนให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง รวมทั้งส่งเสริมให้ต้องมีหน้าที่ช่วยผดุงความยุติธรรมและความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในการที่คู่กรณีจะปฏิบัติต่อกันและกันในทางที่ควรทั้งในการที่บุคคลจะใช้สิทธิของตนและ ในการชำระหนี้ (กิตติศักดิ์ ปรกติ, 2554) หลักสุจริตอันเป็นพื้นฐานของกฎหมายแพ่งทั้งระบบมีเจตนารมณ์เพื่อสร้างความ เป็นธรรม เป็นหลักกฎหมายเพื่อความยุติธรรม ความซื่อสัตย์และความไว้วางใจ อันจะ ก่อให้เกิดความเป็นธรรมในการใช้สิทธิและการชำระหนี้ของบุคคล (ปรีดี เกษมทรัพย์, 2519) และคำว่า สุจริต มีลักษณะเป็นนามธรรม มีความหมายกว้างไม่ได้มีหมายความเฉพาะถึงความ รู้เท่าไม่ถึงการณ์เท่านั้น แต่ยังมีความมุ่งหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้ที่สุจริต แต่จะไม่ คุ้มครองผู้ที่ใช้ สิทธิไม่สุจริตด้วย (ประสิทธิ์ ไชวีกุล, 2548)

สำหรับการผิมนัดชำระหนี้ มีผลในทางกฎหมายที่มีความสำคัญต่อลูกหนี้และเจ้าหนี้ทำ ให้ ลูกหนี้มีความรับผิดชอบอย่างเพิ่มขึ้น และขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดสิทธิบางอย่างแก่เจ้าหนี้ เช่นกัน อาจแยก พิจารณาสำหรับกรณีที่ลูกหนี้เป็นฝ่ายผิมนัดได้ 2 กรณี คือ ลูกหนี้ผิมนัดโดย ต้องเตือนก่อน และลูกหนี้ผิมนัดโดยเจ้าหนี้ไม่ต้องเตือน (สุนทร มณีสวัสดิ์, 2544)

กฎหมายกู้ยืมเงินดอกเบี้ย และเบี้ยปรับ

สัญญากู้ยืม (ปัญหา ถนอมรอด, 2556) หรือสัญญากู้ยืมเงิน เป็นสัญญาใช้ สิ้นเปลืองที่กฎหมายบัญญัติว่าต้องมีหลักฐานการกู้ยืม หลักฐานการชำระหนี้ และอัตรา ดอกเบี้ย การคิด ดอกเบี้ยทบต้นและการชำระหนี้ด้วยของอื่น ตั้งแต่มาตรา 653-656 แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย (มาตราที่ระบุไว้ในบทความนี้ หากไม่ได้กล่าวถึงกฎหมาย ฉบับใดไว้เป็นการเฉพาะ ให้หมายถึง มาตราในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย) ซึ่งการนำ กฎหมายเรื่องกู้ยืมเงินมาใช้บังคับต้องพิจารณาด้วย ว่าสัญญาระหว่างคู่กรณีเป็นสัญญากู้ยืม หรือไม่ โดยพิจารณาจากข้อสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้ ถ้าไม่ใช่สัญญา กู้ยืมก็ไม่อาจนำมาตราดังกล่าวมาใช้บังคับได้ทั้งนี้ การกู้ยืมเงินเป็นนิติกรรมประเภทหนึ่งที่จะต้องนำ หลักเกณฑ์เรื่อง นิติกรรมมาใช้ด้วย (ไพฑูริย์ เอกจริยกร, 2555) การส่งมอบเงินที่ยืมเมื่อสัญญากู้ยืม เงินเป็น สัญญาใช้สิ้นเปลืองประเภทหนึ่งซึ่งวัตถุแห่งการยิมนั้นแทนที่จะเป็นทรัพย์สินชนิดที่ใช้ไปสิ้น ไป เพราะการใช้และสามารถใช้ทรัพย์สินอื่นที่เป็นประเภท ชนิด และปริมาณอย่างเดียวกัน แทนได้ โดยสัญญา ยืมใช้สิ้นเปลืองจะบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ให้ยืม (ปัญหา ถนอม รอด, 2556)

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับดอกเบี้ยที่ควรพิจารณามี 4 กรณี คือ ดอกเบี้ยที่กำหนดโดย กฎหมาย ดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ดอกเบี้ยทบต้น ดอกเบี้ยกรณีผู้ให้กู้เป็นสถาบัน การเงิน (ปัญหา ถนอมรอด, 2556) ส่วนกรณีที่ในสัญญามีข้อตกลงว่าไม่คิดดอกเบี้ย แต่ถ้า ลูกหนี้ผิมนัดให้คิด ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ปัญหานี้เข้าใจว่าต้องเป็นไปตามที่ตกลงไว้ เพราะเมื่อฝ่ายเจ้าหนี้อยอมทำ ข้อตกลงกับลูกหนี้ก็เท่ากับเจ้าหนี้ได้สละประโยชน์ที่ตนควรได้



ตามมาตรา 224 วรรคแรกคืออัตราร้อยละ 7.5 ดังนั้นก็เป็นไปตามที่ตกลงให้คิดดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี จะคิดร้อยละ 7.5 ต่อปีตามมาตรา 224 ไม่ได้ (ชลอ ว่องวัฒนาภิกุล, 2549)

กฎหมายไทยเข้าใจว่า “เบี้ยปรับ” หมายถึง ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนความเสียหายซึ่ง คู่สัญญาได้กำหนดตกลงไว้ล่วงหน้าเมื่อมีการไม่ชำระหนี้ หรือเมื่อมีการชำระหนี้แต่ชำระหนี้ไม่ถูกต้อง สมควรหรือเมื่อมีการกระทำการอันฝ่าฝืนมูลหนี้สำหรับหนึ่งดเว้นกระทำการ จะกำหนดเป็นจำนวนเท่าใดก็ได้ ที่แน่นอน หรือกำหนดวิธีการในการคำนวณไว้แน่นอนก็ได้ หรือกำหนดเป็นการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นก็ได้ เบี้ยปรับอาจจะมีการส่งมอบให้แก่กันหรือไม่ก็ได้ โดยการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการส่งมอบด้วยว่า เพื่ออะไร ดังนั้นถ้าคู่สัญญาฝ่ายที่ กำหนดว่าเป็นผู้ต้องเสียเบี้ยปรับถ้าผิดสัญญา เมื่อมีการผิดสัญญาหรือไม่ ชำระหนี้คู่กรณีอีก ฝ่ายก็มีสิทธิที่จะเรียกเบี้ยปรับได้ (ศันันท์กรณ (จำปี) โสติพิพันธุ์, 2557) โดย ได้สรุปผลการ กำหนดเบี้ยปรับไว้มี 2 กรณีคือ (ศันันท์กรณ (จำปี) โสติพิพันธุ์, 2557) 1) กรณี ลูกหนี้ไม่ชำระ หนี้เลยเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้หรือเรียกเอาเบี้ยปรับแทนการชำระหนี้ได้เพียงอย่าง ใดอย่างหนึ่งเท่านั้น หากปรากฏว่าเจ้าหนี้เรียกเอาเบี้ยปรับแล้วก็ไม่สิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระ หนี้อีก 2) กรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควรเป็นกรณีที่ลูกหนี้ได้ชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ แล้วแต่การชำระหนี้ ดังกล่าวบกพร่อง อาจชำระหนี้ล่าช้ากว่ากำหนด หรือชำระหนี้ให้ไม่ ครบถ้วนเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ ชำระหนี้และมีสิทธิเรียกเอาเบี้ยปรับได้ด้วย

ผลของการกำหนดเบี้ยปรับ (ศันันท์กรณ (จำปี) โสติพิพันธุ์, 2557) 1) เมื่อลูกหนี้ ชำระ หนี้ตามสัญญาโดยถูกต้องครบถ้วนทุกประการ การเรียกให้ชำระเบี้ยปรับหรือรับเบี้ยปรับไม่ สามารถ กระทำได้ เพราะลูกหนี้ไม่ได้ ผิดสัญญาอันจะสันนิษฐานได้เป็นเบื้องต้นว่าเจ้าหนี้ไม่ได้ รับความเสียหาย 2) เมื่อการชำระหนี้ตกเป็นพันวิสัยโดยลูกหนี้ไม่ผิด เจ้าหนี้ก็จะเรียกร้องเบี้ย ปรับจากลูกหนี้ไม่ได้ 3) เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องสมควร เจ้าหนี้สามารถจะ รับหรือเรียกเบี้ยปรับได้

จำนวนเบี้ยปรับที่รับได้ (ศันันท์กรณ (จำปี) โสติพิพันธุ์, 2557) โดยหลักหรือ เรียก เบี้ยปรับได้ตามกำหนดในสัญญา โดยไม่ต้องฟ้องร้อง ไม่ต้องพิสูจน์ แต่มีข้อยกเว้นจำนวนเบี้ย ปรับ อาจลดลงได้ตามข้อสัญญาหากในสัญญาได้กำหนดกรณีที่มีการลดเบี้ยปรับได้ก็ให้เป็นไป ตามนั้น หรือมีการ ปรับลดลงได้ตามกฎหมายหากกรณีเบี้ยปรับสูงเกินส่วน ศาลจะลดลงมา พอสมควรก็ได้โดยศาลพิเคราะห์ ถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย

กฎหมายค้ำประกัน

การค้ำประกันนั้นมาตรา 680 ได้กล่าวไว้ว่าเป็นสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ค้ำ ประกันผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่ง เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ อนึ่ง สัญญาค้ำประกันถ้ามิได้มี หลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันเป็น สำคัญจะฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้ ใน ปัจจุบันมีการคุ้มครองผู้ค้ำประกันในฐานะลูกหนี้ชั้นสอง

ให้ดียิ่งขึ้นและสร้างความเป็นธรรมโดยกำหนดให้ การค้าประกันต้องระบุถึงวัตถุประสงค์ในการกำหนดลักษณะมูลหนี้ที่เข้าไปค้าประกัน จำนวนเงินสูงสุดที่ค้า ประกัน ระยะเวลาการค้าประกัน ที่ชัดเจนแน่นอนและแก้ไขในสาระสำคัญอื่นๆ อีกหลายเรื่องที่ เปลี่ยนแปลงจากเดิม เพื่อให้ผู้ค้าประกันได้ทราบในขณะที่ทำสัญญาค้าประกันว่าตนมีความรับผิดชอบอย่างไร และปฏิบัติอย่างถูกต้องตามสัญญา อันมาจากพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ กฎหมายเดิมที่ใช้บังคับไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ค้าประกัน ซึ่งมีลูกหนี้ขึ้นต้นแต่เป็น เพียงบุคคลภายนอกที่ยอมผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ในการที่จะชำระหนี้แทนลูกหนี้เท่านั้น โดยข้อเท็จจริง ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาปรากฏว่าเจ้าหนี้ส่วนใหญ่ซึ่งเป็นสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพให้กู้ยืม มักจะ อาศัยอำนาจต่อรองที่สูงกว่าหรือความได้เปรียบในทางการเงิน กำหนดข้อตกลงอันเป็นการยกเว้นสิทธิของ ผู้ค้าประกันหรือผู้จำนองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือให้ผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบเป็นลูกหนี้ขึ้นต้น กรณีดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้ค้าประกันซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปไม่ได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ ของกฎหมาย รวมทั้งต้องกลายเป็นผู้ถูกฟ้องล้มละลายอีกเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2558 ที่มีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้มีความเหมาะสมแก่การประกอบธุรกิจในปัจจุบัน สมควรกำหนดให้ผู้ค้า ประกัน ที่เป็นนิติบุคคลสามารถผูกพันตนเพื่อรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมได้ รวมทั้งสามารถทำข้อตกลงล่วงหน้า ยินยอมให้มีการผ่อนเวลาได้ หากเป็นสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพค้าประกันเพื่อสินจ้างเป็นปกติธุระ

กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้ก่อให้เกิดข้อดีกับผู้ค้าประกัน เพราะช่วยคุ้มครองและให้ความเป็น ธรรมแก่ผู้ค้าประกันมากขึ้น แต่อาจเกิดผลกระทบกับธนาคาร สถาบันการเงินหรือเจ้าหนี้ที่เป็นผู้ให้สินเชื่อหรือผู้ให้กู้เพราะอาจติดตามหนี้จากผู้ค้าประกันไม่สะดวกเหมือนในอดีตแต่การแก้ไขกฎหมายทำให้เกิด ความชัดเจนและเป็นธรรมต่อผู้ค้าประกันและผู้จำนอง ทำให้ลูกหนี้และเจ้าหนี้ได้ใช้ความระมัดระวังให้ ความสำคัญและยึดปฏิบัติตามสัญญาอย่างเคร่งครัดอันส่งผลดีต่อระบบธุรกรรมโดยรวมของประเทศซึ่งถือ ว่ากฎหมายที่แก้ไขนี้มีข้อดีมากกว่าข้อเสียและไม่กระทบต่อคู่กรณีใดๆ หากทุกฝ่ายทำตามสัญญาและ ปฏิบัติตามสัญญาอย่างสุจริตและมีความรับผิดชอบร่วมกันในสัญญาที่ทำขึ้น (สายศิริ ศิริวิริยะกุล, 2558) และกฎหมายที่แก้ไขใหม่ที่มีการบังคับใช้นี้ผลประโยชน์ตกอยู่ที่ความคุ้มครองสิทธิของผู้ค้าประกันและผู้จำนองเด่นชัดกว่ากฎหมายเดิม แต่อาจนำมาซึ่งปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อของลูกค้าบางกลุ่มในอนาคต การเปลี่ยนแปลงนโยบายเครดิตของสถาบันการเงินที่ต้องคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริง ของลูกหนี้เพิ่มมากขึ้น (จิตติ วิจิตรบรรจง, 2558)



กฎหมายจำนอง

การจำนองนั้นมาตรา 702 ได้กล่าวไว้ว่าเป็นสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่า ผู้จำนอง เอา ทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจำนอง เป็นประกันการชำระหนี้โดยไม่ส่งมอบทรัพย์สิน นั้นแก่ผู้รับจำนอง ทั้งนี้ผู้รับจำนองชอบที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนอง ก่อนเจ้าหนี้สามัญโดยไม่ ต้องพิเคราะห์ว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่จำนองได้โอนไปยังบุคคลภายนอกแล้วหรือไม่ ซึ่งการจำนองคือ การที่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนำทรัพย์สินมาจดทะเบียนเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นเป็นหลักประกันการชำระหนี้ รายที่ตนจำนองเป็นประกัน สัญญาจำนองจึงเป็นสัญญาอุปกรณ์ที่ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของหนี้ประธาน ในทางกฎหมายอาจแยกการจำนองโดยพิจารณาตัวผู้จำนอง ออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ (สุตา วิสสุตพิชญ์, 2558) 1) ผู้จำนองเป็นลูกหนี้ที่ได้จำนองทรัพย์สินของตนประกันหนี้ของตนเอง 2) ผู้จำนองเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ลูกหนี้แต่ได้จำนองทรัพย์สินของผู้จำนองเป็นประกันหนี้ของลูกหนี้ นอกจากนี้ในสัญญา จำนองได้ให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ผู้รับจำนองในการจะบังคับทรัพย์สินที่จำนองเพื่อมาชำระหนี้เท่านั้น ผู้รับจำนอง ไม่มีสิทธิบังคับเหนือทรัพย์สินอื่นของผู้จำนองที่สิทธิจำนองครอบไปไม่ถึง ตลอดจนไม่มีสิทธิฟ้องร้องให้ผู้ จำนองชำระหนี้ประธาน เนื่องจากผู้จำนองไม่ได้ผูกพันตนเข้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ ด้วยเหตุนี้หลักการของ กฎหมายว่าด้วยการประกันหนี้ด้วยทรัพย์สิน ผู้จำนองจึงไม่ต้องรับผิดชอบกว่าราคาทรัพย์สินที่จำนอง อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 โดยก่อนหน้านี้มีหลายเรื่องที่ได้ส่งผลให้ ผู้จำนองต้องรับภาระตามสัญญาจำนองมากกว่าการ เป็นผู้จำนอง แม้กฎหมายจะได้บัญญัติไว้ว่าผู้จำนองเป็นเพียงบุคคลที่นำทรัพย์สินที่จำนองมาให้เป็นประกันการชำระหนี้เท่านั้น มิได้เข้ามาผูกพันตนที่จะชำระหนี้ในสัญญาจำนอง แต่เจ้าหนี้มักจะให้ผู้จำนอง ยอมตกลงว่าหากบังคับจำนองทรัพย์สินที่จำนองแล้วได้ราคายังไม่พอชำระหนี้ ผู้จำนองก็จะรับผิดชอบชำระหนี้ ให้แก่เจ้าหนี้ในส่วนที่ขาดจนครบถ้วนซึ่งไม่เป็นธรรมกับผู้จำนอง

ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2558 ซึ่งมี ผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายเรื่องเพื่อให้เกิดความคุ้มครองผู้จำนองมากขึ้น และได้เปลี่ยน หลักการในเรื่องของการบังคับจำนองซึ่งเดิมเคยมีการฟ้องร้องบังคับจำนองต่อศาล ก็ให้สามารถบังคับ จำนองโดยดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองนั้นได้โดยไม่ต้องฟ้องร้องคดีต่อศาลหากเข้าเงื่อนไขที่ กฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งการแก้ไขกฎหมายพยายามที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ในเรื่องอำนาจต่อรองที่สถาบัน การเงินมีเหนือลูกค้าที่มาใช้บริการซึ่งเป็นการคุ้มครองเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้จำนอง

กฎหมายการทวงถามหนี้

พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีเหตุผลในการบังคับใช้ คือ การทวงถามหนี้ในปัจจุบันมีการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล อย่างรุนแรง การคุกคามโดยขู่เข็ญ การใช้กำลังประทุษร้าย หรือการทำให้เสียชื่อเสียง รวมถึงการให้ข้อมูลเท็จและการสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่บุคคลอื่น ประกอบกับปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการทวงถามหนี้ และการควบคุมการทวงถามหนี้ไว้เป็นการเฉพาะ สมควร มีกฎหมายในเรื่องดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จากเหตุผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเห็นได้ว่าลูกหนี้ได้รับการคุ้มครอง เกี่ยวกับการทวงถามหนี้จากกฎหมายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้ทวงถามหนี้ต้องใช้ความระมัดระวังในการทวงถาม หนี้มากขึ้นโดยปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งได้มีการกล่าวถึงข้อดีโดยภาพรวมไว้คือ (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม, 2557) 1) มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทวงถามหนี้และการควบคุมการทวงถามหนี้ไว้เป็นการเฉพาะ อันจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและสร้าง มาตรฐานในการติดตามทวงถามหนี้ที่เหมาะสมและเป็นธรรมอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ ลูกหนี้หรือผู้บริโภคและบุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้องโดยรวม 2) มีการกำกับดูแลครอบคลุมถึงการประกอบ ธุรกิจติดตามทวงถามหนี้หรือการรับจ้าง หรือรับมอบอำนาจจาก นิติบุคคลผู้ให้สินเชื่อ 3) มีการกำหนด โทษแก่ผู้ทวงถามหนี้ที่มีพฤติการณ์และการกระทำการทวงหนี้ที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมต่อลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างรุนแรงการคุกคามโดยการขู่เข็ญ การใช้ กำลังประทุษร้าย หรือการทำให้เสียชื่อเสียง ตลอดถึงการให้ข้อมูลเท็จและการสร้างความเดือดร้อนรำคาญ แก่ผู้อื่นที่มีโทษทั้งทางอาญาและทางปกครอง 4) ช่วยลดปัญหาการร้องเรียนการติดตามทวงถามหนี้อย่าง ไม่เป็นธรรมให้หมดไปจากสังคมไทย 5) เป็นการขจัดกลุ่มผู้มีอิทธิพลในการทวงหนี้ได้อีกทางหนึ่ง ทั้งนี้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2558 เป็นต้นไป

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องทราบถึงเนื้อหาสาระและทำความเข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติที่สำคัญของพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 โดยมีรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับ ความหมาย การทวงถามหนี้ การกำกับดูแลและตรวจสอบ และบทกำหนดโทษ

สรุป

ปัญหาหนี้สินส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเกิดจากการก่อหนี้กู้ยืมเงินเป็นหลักโดยมีความรู้ ทางการเงินน้อย ไม่คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ก่อนการก่อหนี้และการไม่



วางแผนการใช้จ่ายเงิน สิ่งสำคัญที่ควรดำเนินการคือทำอย่างไรเพื่อไม่ให้ประชาชน มีหนี้เพิ่มมากขึ้นไป รวมทั้งสามารถจัดการ หนี้สินที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม ผลกระทบของการผิดนัดไม่ชำระหนี้ อัตราดอกเบี้ยจากการก่อหนี้กู้ยืมเงิน ทราบข้อดีในการทำสัญญากู้ยืมเงินอย่างถูกต้อง รวมถึงเห็นความสำคัญและมีความตื่นตัวต่อการเข้าร่วมใน การพัฒนาความรู้ทางกฎหมายเพื่อเกิดประโยชน์ในการจัดการปัญหาหนี้ของประชาชนในพื้นที่และการทำ ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงปัญหาหนี้สินที่มากขึ้น ส่งผลกระทบในทางกฎหมายและกระทบต่อคุณภาพ ชีวิต ดังนั้นการแก้ไขปัญหาก็ไม่ได้มุ่งเฉพาะแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายเท่านั้นแต่ยังต้องให้ประชาชนได้ เข้าใจกฎหมายและสามารถปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้องด้วย ตลอดจนการส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนมี ความรู้ทางกฎหมายเกี่ยวกับหนี้สินมากขึ้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทการ บริหารและดำเนินการของแหล่งทุนในชุมชนอย่างถูกต้องมากขึ้น รวมทั้งผู้นำชุมชนได้นำความรู้ทาง กฎหมายไปใช้ปฏิบัติจริงในการเผยแพร่ให้แก่ประชาชนต่อไปอันเกิดประโยชน์ในการจัดการปัญหาหนี้สินของประชาชนและเสนอแนะเห็นควรจัดทำคู่มือหรือสื่อให้ความรู้ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายโดยมาจากการมี ส่วนร่วมของประชาชน ผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันเป็นแนวทางเพิ่มความรู้กฎหมายเกี่ยวกับ หนี้สินและมีการจัดการทางการเงินอย่างถูกต้อง เพื่อให้คู่มือหรือสื่อนั้นเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้เป็นแนวทางให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งบทบาทของการเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ ทั้งก่อนและหลังเข้าสู่การเกี่ยวข้องกับหนี้สิน นอกจากประชาชนต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหนี้และการ ชำระหนี้แล้ว ผู้เขียนเห็นว่าวิธีในการป้องกันปัญหาเรื่องหนี้ อีกแนวทางหนึ่งคือการบริหารจัดการทาง การเงิน โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการปัญหาหนี้สิน ยึดหลักความ พอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีประกอบด้วย การทำบัญชีครัวเรือนมาใช้ในการจัดการ ปัญหาหนี้สิน การนำหลักโภชนาการ 4 มาใช้ในการจัดการหนี้สิน ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยมีหลักการคือ แบ่งทรัพย์เป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1 ส่วนสำหรับใช้สอย 2 ส่วน สำหรับใช้ประกอบการงาน และอีก 1 ส่วนเก็บไว้สำหรับจะใช้นยามมีอันตราย ดังนั้นเพื่อให้การบริหารจัดการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อันเป็นการจัดสรรเงินในแต่ละส่วนอย่างสมดุลก็ย่อมเกิดผลดีต่อครัวเรือน อันเป็นสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อการจัดการหนี้สินได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมได้

เอกสารอ้างอิง

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม. (2557). พฤติการณ์การทวงหนี้ในระบบ (ที่ผิดกฎหมาย). แก๊ซครั้งล่าสุด 2557. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก http://e-justice.moj.go.th/rldp_clinic/index.php?tp=72

- กิตติศักดิ์ ปรกติ. (2554). หลักสุจริตและเหตุเหนือความคาดหมายในการชำระหนี้. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชนจิตติ วิจิตรบรรจง. (2558). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยคำประกันและจำนอง (ที่แก้ไขใหม่) และผลกระทบต่อสถาบันการเงิน. เรื่องเดียวกัน. ฉ.1 : 160-174.
- จรัญ ภัคธีรนากุล. (2558). ผลและความระงับแห่งหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัทกรุงสยาม พับลิชชิง.
- จิต เศรษฐบุตร. (2526). หลักกฎหมายแพ่งลักษณะนิติกรรมและหนี้. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลอ ว่องวัฒนาภิกุล. (2549). คำอธิบายเรียงมาตรา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ดาราพร ถิระวัฒน์. (2555). กฎหมายหนี้ หลักทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2519). กฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ประสิทธิ์ ไชวิไลกุล. (2548). กฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 4-14. กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม.
- ปัญญา ถนอมรอด. (2556). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย ยืม คำประกัน จำนองจำนำ. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ไพฑิต เอกจริยกร. (2555). คำอธิบาย ยืม ฝากทรัพย์. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน.
- ศนันท์กรณ์ (จำปี) โสทธิพันธุ์. (2557). คำอธิบายนิติกรรม-สัญญา พร้อมคำอธิบายในส่วนของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน.
- สายศิริ ศิริวิริยะกุล. (2558). ผลกระทบของกฎหมายใหม่ การค้าประกันและจำนองตามพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย .
- สุดา วิสฤตพิชญ์. (2558). บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (แก้ไขใหม่) ช่วยปลดปล่อยภาระของผู้จำนอง. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนทร มณีสวัสดิ์. (2555). คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หนี้. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน.
- สุนทร มณีสวัสดิ์. (2544). หนี้ที่เจ้าหนี้ผิดนัด. วารสารกฎหมายสุโขทัยธรรมมาธิราช. 13(2) : 127-138.



โสภณ รัตนกร. (2551). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : นิติบรรณการ.

Reinhard Zimmermann. (1996). The Law of Obligations, Roman Foundations of the Civilian Tradition. Oxford: Clarendon Press.

Martin Schermaier. "Bona Fides in Roman Contract Law," In Good Faith in European Contract Law, eds. Reinhard Zimmermann and Simon Whittaker Cambridge: Cambridge: University.

ผลกระทบจากร่างกฎหมายการควบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

Impact of the draft law on the merger of Local Administrative Organizations

พิชิต กันยารวรรณ

Pichit Kanyawan

สนุก สิงห์มาตร

Sanuk Singha

พิกุล มีมานะ

Pikul Mee Mana

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Maha Sarakham Rajabhat University, Thailand.

E-mail: Kanyawan@gmail.com

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กเข้าด้วยกันเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่ที่มีขนาดใหญ่ทำให้ได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายการควบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิดผลกระทบดังกล่าว ทั้งในส่วนที่เป็นข้อดีและข้อจำกัด คือ ประการแรก ด้านโครงสร้างการบริหาร ประการที่สอง ด้านงบประมาณ ประการที่สาม ด้านอำนาจหน้าที่และประการสุดท้าย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นพบว่า การเปลี่ยนแปลงฐานะในระยะแรกต้องพบกับความท้าทายหลายประการ กล่าวคือ ด้านโครงสร้างการบริหาร ถึงแม้จะเป็นรูปแบบสากล มีฝ่ายบริหาร และฝ่ายสภาท้องถิ่นควบคู่กันและกัน แต่ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กมีจำนวนมากเกินไปอาจส่งผลให้ขาด ศักยภาพทางด้านงบประมาณ เมื่อควบรวมแล้วอาจเป็นการประหยัดงบประมาณลงได้ การใช้งบประมาณของรัฐเป็นไป ตามระเบียบและกฎหมายมิให้เกิดการทับซ้อนกันและให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อราชการแต่ก็ต้องสิ้นเปลืองเงินเดือน ค่าจ้างบุคลากรที่มีจำนวนมากแต่ภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมีน้อยเนื่องจากมีขนาดเล็ก ด้านอำนาจหน้าที่ความสามารถ ของท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่และมีศักยภาพที่จะดำเนินการภารกิจแต่อาจเกิดการผูกขาดตื้อตันรวบอำนาจโดยผู้มีอิทธิพล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะด้านรายได้ก็จะช่วยลดปัญหาความทับซ้อนในพื้นที่ ทั้งงบประมาณ ภาษี ระหว่างพื้นที่แต่ก็สิ้นเปลืองงบประมาณเงินอุดหนุนจากภาครัฐบาล ที่นั่นภายหลังการเปลี่ยนแปลงฐานะทุกภาค

* Received 19 January 2019; Revised 13 March 2019; Accepted 17 May 2019



ส่วนต้องมีความจำเป็นที่ต้องสนใจและแสวงหาความรู้ ร่วมมือกับภาคประชาชนและองค์กรภาคสังคมมากขึ้น ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

คำสำคัญ : การควบรวม, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ผลกระทบ

Abstract

The change of local administrative organization is small to a large new local organization but the impact of the draft law on the merger of local administrative organizations. Cause such effects in both the advantages and limitations that 1. The management structure 2. On the budget 3. The authority and 4. The participation of the public. It was found that the early stages of change required several challenges say that: The management structure is a universal one, with management and the balance of power too many small local governments result in lack of budgetary potential. The budget is to save the budget to achieve the use of the state budget is in accordance with the law and not to overlap and maximize benefits to the government, but it has to waste a lot of staff salaries. The ability of local talent is large and has the potential to carry out missions, but may result in exclusion, empowerment by influencers. Public participation will enable people to participate in the development of public service provision and Revenue will also help reduce the overlap in both tax-area budgets, but it's costly to subsidize the government. After the change of status, all sectors need to pay attention and seek cooperation with the people and organizations in the social sector consideration should be given to the real needs of the community.

Keyword : Merging; Local Administrative Organizations; Impact

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครอง ไปสู่ท้องถิ่น กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจ ท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศรวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ จากเจตนารมณ์ ของกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทยจะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยถูกจัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานของแนวความคิด ในการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่

ต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จึงถือได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยและ การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและเป็นกลไกการปกครองที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นของ ตนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งการปกครองท้องถิ่นที่มีลักษณะของ ความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจของการจัดสรรทรัพยากรให้กับ ท้องถิ่น ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นลักษณะของการจัดให้บริการสาธารณะในท้องถิ่นภายใต้การถ่ายอำนาจจากรัฐบาลกลางสู่ การตัดสินใจของประชาชน โดยมีเป้าหมายอันแท้จริงก็คือการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถปกครองตนเอง (ไททัศน์ มาลา, 2553)

การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางเป็นการพัฒนาระบบการปกครองแบบ ประชาธิปไตยถือว่าเป็นโรงเรียนฝึกหัดประชาธิปไตย การปกครองตนเองในรูปแบบของการกระจายอำนาจองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นยังเป็นองค์กรที่ช่วยฝึกการบริหารราชการแผ่นดิน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2552) แต่ขณะเดียวกันการบริหาร ในระดับท้องถิ่นมักถูกควบคุมตรวจสอบอย่างเข้มงวดจากราชการส่วนกลางที่ไม่ได้รับรู้ปัญหาอย่างแท้จริง นอกจากนี้ความไม่ชัดเจนในเรื่องอำนาจหน้าที่บางส่วนระหว่างราชการบริหารส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่ยังคงทับซ้อนกันอยู่ มาก ก็ทำให้ประสิทธิภาพในการบริหารน้อยลงจึงทำให้หลายปีที่ผ่านมา “การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” คือความ พยายามในการเปลี่ยนแปลงฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ซึ่งเชื่อว่าการยกฐานะเป็นหนึ่งในกระบวนการปรับรูปแบบการปกครองท้องถิ่น (วุฒิสสาร ต้นไชย, 2552) หากได้จัดหน่วยปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลัก อาณาเขตและจำนวนประชากรเป็นหลักเกณฑ์สำคัญ เกิดการละเลยถึงความเป็นชุมชนและคุณภาพของบทบาทความ เป็นพลเมืองในสังคม ปัญหาการขาดความเอื้อเอื้ออย่างแท้จริงในการบริหารจัดการตนเอง เนื่องจากอำนาจรวมถึงทรัพยากร ส่วนใหญ่ยังถูกคงไว้ที่ศูนย์กลาง ทำให้เกิดการละทิ้งความเป็นชุมชนที่ดีจนส่งผลให้การปกครองท้องถิ่นโดยภาพรวมนั้น ขาดประสิทธิภาพ (อุดม ทุมโฆสิต, 2552) ไม่สามารถตอบโจทย์การแก้ปัญหาปากท้องของประชาชนได้

จุดเริ่มต้นของแนวคิด “การควบรวม อบต. มาจากข้อเสนอแนะของธนาคารโลก (World Bank) เมื่อปี 2555 ได้รายงานให้คำแนะนำในเรื่อง ขนาดขององค์กรบริหารท้องถิ่น (Local Administrative Organizations Size) หรือ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” (อปท.) ในรูปแบบ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ (Efficiency on appropriate structure & functions) ในกรณีของประเทศไทยไว้ ซึ่งได้ทำให้มีการคิดถึงเรื่องการ “ควบรวม” (Amalgamation or Merging) อบต. ให้มีขนาดที่ใหญ่ขึ้น หรือมีขนาดที่เหมาะสมแก่การจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ตามหลักการกระจายอำนาจ สถานการณ์ที่มีการพูดถึงการควบรวม อบต.ท่ามกลางกระแสความเห็นที่แตกต่างจากกลุ่ม ต่างๆ ที่มีส่วนได้เสียทั้งกลุ่มการเมืองท้องถิ่น กลุ่มข้าราชการส่วนท้องถิ่น มีเสียงสะท้อนที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะ ใน



ประเด็น “การจัดตั้ง” องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นเทศบาลตำบล และ “การควบรวม” องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ควบรวมภายใน 1 ปีตาม มาตรา 5 แห่ง ร่าง พรบ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นฯ และ มาตรา 15 แห่ง ร่างประมวลกฎหมายท้องถิ่น จนทำให้เกิดข้อวิตกกังวลหรือเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่จะเกิดขึ้น และส่งผลกระทบตามมาหลังจากมีการปรับเปลี่ยนฐานะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้นสามารถมองเห็นประเด็น ที่อาจส่งผลในข้อดีและข้อจำกัดที่อาจทำให้การดำเนินการตามความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีไว้ เพื่อบริการประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการเข้าถึงการบริการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ง่ายขึ้นของประชาชน ซึ่งอาจส่งผลกระทบได้ในหลายมิติได้

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้นบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับการควบรวม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามร่างกฎหมายการควบรวมองค์การปกครองท้องถิ่นดังกล่าว ซึ่งในมุมมองของผู้เขียนสามารถ แยกประเด็นการพิจารณาถึงผลกระทบดังกล่าวทั้งในส่วนที่เป็นข้อดีและข้อจำกัด ดังที่จะนำเสนอในรายละเอียดต่อไป

หลักการโดยทั่วไปของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีโครงการปฏิรูปภาครัฐในแนวทางกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น แสดงถึงมีความเห็นร่วมกัน ว่าการเพิ่มบทบาทให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพิ่มขึ้น ปัจจุบันสังคมให้การยอมรับสถานะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นทำให้มีคิรุ่นใหม่ที่มีความรู้ต้องการ เข้าไปทำงานในระดับ “การเมืองท้องถิ่น” เพิ่มมากขึ้นและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในฐานะผู้นำหรือ ผู้สนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับส่วนราชการอื่นๆ มากขึ้น ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นมากขึ้น (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และกอบกุล รายนาค, 2552) การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นภายหลังการ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และ 2550 ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและโครงสร้างองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นของไทย นั่นคือการกำหนดให้องค์ประกอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมี 2 ส่วน คือสภาท้องถิ่น และ ฝ่ายบริหารท้องถิ่น โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดต้องมาจากการเลือกตั้งสำหรับสมาชิกฝ่ายบริหารอาจมาได้จาก การลงมติเลือกตั้งภายในสภาท้องถิ่น หรือการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน เมื่อมีการการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปีพ.ศ. 2560 ส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยให้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง ซึ่งอาจพิจารณาได้ใน 4 มิติกล่าวคือ

มิติในด้านกฎหมาย รัฐธรรมนูญได้มีการบัญญัติให้ต้องมีการจัดทำพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายองค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น ประมวลกฎหมายองค์การปกครองท้องถิ่น ขึ้น

ภายในระยะเวลาที่กำหนด มีประเด็นสำคัญที่อาจ ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและรูปแบบของ เทศบาลครั้งสำคัญนั้นคือ การยกฐานะขององค์การบริหารส่วนตำบล ทุกแห่งเป็นเทศบาลซึ่งจะมีผลให้เหลือรูปแบบเทศบาลเพียงรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ

มิติในด้านการบริหารจัดการบริการสาธารณะในท้องถิ่น เสริมสร้างสมรรถนะในการบริหารจัดการบริการ สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดด้านทรัพยากรที่มีอยู่

มิติด้านการบริหารบุคลากร การจัดระบบการบริหารบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบภายใต้ระบบเดียวกัน นั้นคือระบบบริหารข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลต่อความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการ บริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2552)

มิติด้านการเงินการคลังมีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณและ รายได้เป็นของตนเอง ย่อมกำหนดการบริหารงบประมาณได้อย่างอิสระตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นไม่ต้อง พึ่งพางบประมาณจากราชการส่วนกลาง ซึ่งความเป็นอิสระในเรื่องงบประมาณและรายได้นี้ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบของ การกระจายอำนาจทางปกครองด้วย (ชาญชัย แสวงศักดิ์, 2555)

ปัญหาของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นไทย

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2551) ได้อธิบายถึงการล้าหลังและปัญหาของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของไทย ในช่วงปี 2540-2550 ว่ามีสาเหตุที่สำคัญซึ่งสามารถสรุปเป็นมิติของปัญหาได้ดังต่อไปนี้

1) การขาดเอกภาพในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น กล่าวคือ มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการ กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ (สกถ.) เมื่อปี 2542 สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่เป็นหน่วยงาน ที่มีฐานะเทียบเท่าระดับกองเท่านั้นซึ่งขาดทั้งอำนาจงบประมาณ และบุคลากร แทนที่จะมีฐานะระดับกรมหรือเป็น กระทรวงของท้องถิ่นที่คอยผลักดันและส่งเสริมท้องถิ่นให้มีเอกภาพ มีความเข้มแข็ง มีขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้กระทรวงมหาดไทย ยังคงควบคุมและหาประโยชน์จากท้องถิ่นอยู่เสมอ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ มีอำนาจในการอนุมัติโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น

2) ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระเนื่องจากหน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มักใช้รูปแบบของการ ควบคุม (Controlling) มากกว่าการกำกับดูแล (Monitoring) ทำให้ท้องถิ่นมักมีข้อจำกัดในด้านขอกฎระเบียบข้อบังคับ เช่น ด้านกฎหมาย มีการกำหนดชัดเจนว่า



ท้องถิ่นมีหน้าที่ทำอะไรบ้าง สิ่งใดอยู่นอกเหนือจากหน้าที่ที่มีอาจทำได้ทั้ง ๆ ที่ท้องถิ่นในแต่ละแห่งนั้นมีความหลากหลายแตกต่างกัน ด้านการจัดแผน โดยมีคำสั่งจากจังหวัดและอำเภอ ให้แต่ละท้องถิ่นจัดทำแผนโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม แต่มีเงื่อนไขว่าต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาของจังหวัด และต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย

3) ความลักลั่นในการกระจายอำนาจโดยเร่งรัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงในเวลาอันสั้นเกินควร แทนที่จะมีการศึกษาทดลองทีละขั้นแล้วนำผลที่ได้มาสรุปเป็นบทเรียนก่อน ในขณะที่ผู้ว่าฯ ก็ยังไม่ได้ให้มาจากการ เลือกตั้ง

4) การทับซ้อนของอำนาจกล่าวคือมีหน่วยงานหลายประเภทดำรงอยู่ในพื้นที่เดียวกัน เช่น ในจังหวัดมีทั้งผู้ว่า ฯ กับ นายก อบจ. ในอำเภอก็มีนายอำเภอ กับนายกเทศมนตรีระดับตำบลก็มีนายก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งความทับ ซ้อนดังกล่าวก่อให้เกิดความสับสนในหมู่ประชาชนและยังขาดเอกภาพในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น อีกด้วย

5) ความล่าช้าในการกระจายอำนาจด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข สืบเนื่องจากหน่วยงานราชการส่วน กลางและส่วนภูมิภาคยังดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยาวนาน ซึ่งที่ผ่านมาข้าราชการเกิดการต่อต้านที่จะย้ายไปสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะการทำงานอยู่กับส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคมีความมั่นคง มีงบประมาณมากมาย สามารถที่ ไต่เต้าขึ้นไปสู่ตำแหน่งที่สูงกว่า มีความสะดวกในการใช้ชีวิตในเมืองใหญ่ รวมทั้งโอกาสทางการศึกษาของบุตรหลาน

6) การรวมศูนย์อำนาจที่ยังคงอยู่และแยกส่วน (Continued and Fragmented Centralization) โดยเฉพาะ ข้าราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคซึ่งไม่ได้มาจากการเลือกตั้งขาดการแบกรับภาระความรับผิดชอบ (Accountability) ต้องย้ายไปรับตำแหน่งใหม่อยู่เรื่อย จึงทำให้การบริหารงานขาดความต่อเนื่อง และบ่อยครั้งที่ทำให้แผนพัฒนา ของท้องถิ่นมักถูกลบด้วยข้อคิดเห็นของฝ่ายราชการ

การปฏิรูปการกระจายอำนาจในช่วงที่ผ่านมาเรื่องการควบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังถือเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ และยังเป็นข้อถกเถียงอย่างกว้างขวางบนพื้นฐานของอำนาจทางการเมืองภายในท้องถิ่น จึงเป็นประเด็นที่ต้อง ทำความเข้าใจบนพื้นฐานของหลักประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้งเพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่ายในที่สุด เพราะมักมีข้อ ครหาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่สามารถจัดบริการสาธารณะที่จำเป็นให้กับประชาชนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ กระทั่งในแง่ของความเป็นองค์กรเองที่ไม่สามารถทำงานหรือขับเคลื่อนงานให้เหมาะสมกับการมีอำนาจและหน้าที่ซึ่งได้ รับมาจากส่วนกลางได้

หลักเกณฑ์การยุบองค์การบริหารส่วนตำบลควรรวมเป็นเทศบาลตำบลตามร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ...

หลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ.2560 ส่งผล ให้ “ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ...และร่างประมวลกฎหมายองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น” ถูกจับตาในเรื่องของการปฏิรูปยกเครื่องเรื่องการยุบองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และการ กำหนดเกณฑ์จำนวนประชากร เพื่อนำไปสู่การควรรวมพื้นที่เป็นเทศบาลว่าจะเกิดผลในข้อดีหรือข้อจำกัดอย่างไรหรือไม่ ขณะที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ได้แถลงเห็นชอบรายงานการปรับโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเรื่องโครงสร้างและอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป โดยกำหนดแนวทางโครงสร้างใหม่เป็น 2 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิรูปโดยเปลี่ยนบทบาทให้เป็นหน่วยงานอำนวยการ สนับสนุน บูรณาการ ประสานงานการดำเนินการให้กับเทศบาล เป็นการ ทำงานในภาพรวมของ จังหวัด หรือภารกิจขนาดใหญ่ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับเทศบาล พร้อมกำหนดให้ปรับปรุงเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบเดียวกันทั้งประเทศ โดยยกฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศให้เป็นเทศบาล และจัดลำดับชั้นของเทศบาล เป็น 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร มีหน้าที่ในการจัดการจัดทำบริการ สาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ มีหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะ ของตนเอง

หลักเกณฑ์การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

1. ในแต่ละจังหวัดกำหนดให้มี องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)/เทศบาล ยกเว้น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

2. เทศบาล มี 3 ประเภท

- เทศบาลตำบล ประชากร ไม่เกิน 15,000 คน

- เทศบาลเมือง ประชากร เกิน 15,000 คนแต่ไม่เกิน 50,000 คน



- เทศบาลนคร ประชากรเกิน 50,000 คนขึ้นไป ทั้งนี้ไม่รวมถึงเทศบาลตำบล เมืองที่ตั้งอยู่ก่อน กฎหมายนี้ใช้บังคับ

3. การควบรวบมองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลใดที่มีประชากรต่ำกว่า 7,000 คนหรือรายได้ไม่รวมเงิน อุดหนุนต่ำกว่า 20 ล้านบาท อยู่ในอำเภอเดียวกันให้ควบรวบเจตนารมณ์ของประชาชนในพื้นที่โดยมีคณะกรรมการควบ รวระดับอำเภอและระดับจังหวัดเป็นผู้พิจารณา

4. เมื่อยุบรวมกันแล้วให้ผู้บริหารและสมาชิก พ้นจากตำแหน่งทันทีและจัดให้มีการเลือกตั้งภายในกำหนด 60 วัน

5. สมาชิกสภาตำบล ตามเกณฑ์ประชากร ไม่เกิน 7,000 มี สมาชิกสภาเทศบาล 12 คนต่อ 7,000-15,000 คน มีสมาชิกสภาเทศบาล 15 คนต่อ 15,000-50,000 คน มี สมาชิกสภาเทศบาล 18 คนโดยแบ่งเป็นเขตเลือกตั้ง เขตละ 3 คน

6. สำหรับเทศบาลเมือง นคร ก็แบ่งตามเกณฑ์ประชากรเช่นเดียวกัน

7. ผู้บริหารเทศบาล เลือกตั้งโดยตรง มีวาระ 4 ปีแต่ไม่เกิน 2วาระ มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าหรือเคยเป็น สมาชิกสภาเทศบาลและผู้บริหาร ฯลฯ มาก่อน (สรุปหลักเกณฑ์ ยุบ อบต.ควบรวบเป็นเทศบาล, 2559)

8. ร่างนี้ในกรรมาธิการปฏิรูปท้องถิ่นของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เทรียมเสนอสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามลำดับต่อไป

ผลกระทบจากร่างกฎหมายการควบรวบมองค์กรปกครองท้องถิ่น

ตามที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. ... และร่างประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการควบรวบมองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มี ขนาดเล็กเข้าด้วยกันเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นใหม่ที่มีขนาดใหญ่ ผู้เขียนในฐานะผู้ที่เป็นส่วนหนึ่งในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ขอเสนอถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายการควบรวบมองค์กรปกครองท้องถิ่นการดำเนินการดัง กล่าว ซึ่งพอสรุปเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. ด้านโครงสร้างการบริหาร

1.1 ข้อดีเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบล เปลี่ยนฐานรูปแบบเป็น เทศบาล ซึ่งจะ เป็นรูปแบบที่เหมือน กันทั่วประเทศ มีโครงสร้างที่เหมือนกันหมดเป็นรูปแบบสากล มีฝ่าย บริหาร และฝ่ายสภาถ่วงดุลอำนาจกันและกัน

1.2 ข้อจำกัด อปท. ขนาดเล็กจำนวนมากเกินไป ส่งผลให้ขาดศักยภาพทางด้าน งบประมาณ โดยจาก จำนวน อปท. ทั้งประเทศรวม 7,853 แห่ง กว่า 3,000 แห่งมีประชาชน อาศัยในพื้นที่เขตการบริหารน้อยกว่า 5,000 คน ซึ่งส่งผลให้งบประมาณส่วนมากของ อปท. ขนาดเล็กเหล่านี้ หมดไปกับรายจ่ายในการบริหารจัดการ มากกว่าการให้ บริการภาครัฐ นอกจากนี้ จำนวน อปท. ขนาดเล็กที่มีมากเป็นอุปสรรคกับส่วนกลางในการทำหน้าที่ ประสานงานด้วย

2. ด้านงบประมาณ

1.1 ข้อดี ทำให้ภารกิจไม่ซ้ำซ้อนกันและไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากร เป็นการประหยัด งบประมาณลง เพื่อให้เกิดการใช้งบประมาณของรัฐเป็นไปตามระเบียบและ กฎหมายและให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อราชการป้องกันการการทุจริตต่างๆ

1.2 ข้อจำกัด ต้องสิ้นเปลืองเงินเดือนค่าจ้างบุคลากรและค่าตอบแทนสมาชิก อบต. ที่มีจำนวนมาก แต่ภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมีน้อยเนื่องจากมีขนาดเล็ก

3. ด้านอำนาจหน้าที่

1.1 ข้อดีอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นนั้นหากเป็นภารกิจที่สำคัญมีภาระมากท้องถิ่น ขนาดเล็กไม่สามารถ ดำเนินการได้ ฉะนั้นหน่วยดำเนินการบริการสาธารณะต้องเป็นท้องถิ่นที่มี ขนาดใหญ่ และมีศักยภาพที่จะดำเนินการ ภารกิจนั้นได้

1.2 ข้อจำกัด อาจเกิดการผูกขาดตัดตอนและรวบอำนาจโดยผู้มีอิทธิพลจะเข้ามา ครอบงำการบริหาร ท้องถิ่นได้ง่ายอาจส่งผลต่อการทุจริตและการตรวจสอบที่ยู่งยากขึ้น

4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.1 ข้อดีประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้ อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การต่อต้านการทุจริตและประ ทุพถมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อ ประชาชนหรือชุมชน



1.2 ข้อจำกัด จำนวนสมาชิกจะเพิ่มหรือลดขึ้นอยู่กับจำนวนหมู่บ้าน สมาชิกที่เพิ่มขึ้นหมายถึงตัวแทนของ ประชาชน สามารถสะท้อนปัญหาได้มากขึ้น ตัวแทนลดลงหมายถึง การขาดความเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่นกับประชาชน

5. ด้านรายได้

1.1 ข้อดี ช่วยลดปัญหาความทับซ้อนในพื้นที่ งบประมาณ ภาษี ระหว่างพื้นที่ อบจ. กับเทศบาล องค์การ บริหารส่วนตำบล (อบต.) และยังกระจายงบประมาณให้ท้องถิ่นเข้ามา ดูแลตรงจุดและชัดเจนมากขึ้น

1.2 ข้อจำกัด สิ้นเปลืองงบประมาณ โดยเฉพาะงบประมาณเงินอุดหนุนจาก ภาครัฐบาล

สรุป

การควมบรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังถือเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่และยังเป็นข้อถกเถียงอย่างกว้างขวางบน พื้นฐานของอำนาจทางการเมืองภายในท้องถิ่น เช่น การควมบรมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อยกฐานะขึ้นเป็น เทศบาลแล้วจะทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสูญเสียอำนาจภายในท้องถิ่น หรือจำนวนของสมาชิกสภาหลังจากการควมบรมที่ ยอมรับได้ การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามแนวทางของการควมบรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นประเด็น ที่ต้องทำความเข้าใจบนพื้นฐานของหลักประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่ายในที่สุด จากกระแส ของการควมบรมหรือยุบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน เป็นข้อเสนอหนึ่งของการปฏิรูปการกระจายอำนาจในช่วงที่ผ่านมา เพราะมักมีข้อครหาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ ไม่สามารถจัดบริการสาธารณะที่จำเป็นให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทั่งในแง่ของความเป็นองค์กรเองที่ไม่สามารถทำงานหรือขับเคลื่อนงานให้เหมาะสมกับการมีอำนาจและหน้าที่ซึ่งได้รับมาจากส่วนกลางได้นโยบายการควม รวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุด ดังนั้น หากรัฐจริงจังต่อการปกครองท้องถิ่นจริงก็ควรที่จะ ปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นทั้งระบบให้ท้องถิ่นสามารถปกครองตนเอง มีความเป็นอิสระตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ของท้องถิ่น แต่ถึงอย่างไรก็ดีประเด็นสำคัญที่สุดคือ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ในท้องถิ่นที่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2560). สรุปหลักเกณฑ์ ยุบ อบต.ควบรวมเป็นเทศบาล.

ร่ ยี ก ใ ช้ เ มื อ 1 5 มิ ถุ น า ย น 2 5 6 2 จ า ก

<http://news.mthai.com/politicsnews/523251.html>.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2555). คำอธิบายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และกอบกุล รายนาค. (2552). การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นเพื่อการจัดบริการ สาธารณะที่ดี. กรุงเทพมหานคร : ทีคิวพี.

ไททัศน์ มาลา. (2553). บทบาทในการทำงานร่วมกันระหว่างสภาองค์กรชุมชนกับองค์กร

ธนาคารโลกสำนักงานประจำ ประเทศไทย, ประเทศไทย: ความท้าทายและทางเลือก

ในปี 2555 และอนาคต, การเพิ่มประสิทธิภาพการให้ บริการสาธารณะ ผ่านการสร้าง

ความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและท้องถิ่น รวมถึง

นโยบายรายจ่ายของรัฐ, มกราคม 2555.

ธนศร จริญญาเมือง. (2551). ทฤษฎีและแนวคิดการปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการ

ท้องถิ่น (ภาคแรก). กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ

ลิขิต อีร์เวคิน. (2552). วัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตย. หนังสือพิมพ์. ผู้จัดการรายวัน.

วุฒิสาร ตันไชย. (2552). ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์ เน็ท

อุดม ทุมโฆสิต. (2552). การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ : บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว.

กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์.

รัฐกับการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทย*

State and Citizenship Enhancement in Thai Democracy

พระมหาไถยน้อย ญาณเมธี

Phra Mahathai Noi Yanmethi

พระศิลาศักดิ์ สุเมธ

Phra Silasak Sumetho

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Wittayalai University

E-mail: Sumetho@gmail.com

บทคัดย่อ

แนวคิดในการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับประชาชนเป็นเรื่องที่แทบทุกประเทศในโลก พยายามผลักดันให้เกิดขึ้นและให้ความสำคัญมาโดยตลอด เพราะต่างตระหนักถึงความจำเป็นและคุณค่า ของความเป็นพลเมืองที่จะเป็นเครื่องมือนำพาประเทศให้อยู่รอดและก้าวพ้นวิกฤตการณ์ต่างๆ ได้เป็น อย่างดีรวมทั้งเมื่อประชาชนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลต่อการสร้างสรรค์สังคมที่มีคุณภาพ และนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดรากฐานของสังคมที่เข้มแข็ง นับว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง หลาย ประเทศที่พัฒนาแล้วมีความตระหนักดีในเรื่องดังกล่าว จึงให้ความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาคนตั้งแต่ ระดับเยาวชน และขับเคลื่อน

การสร้างความเป็นพลเมืองเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งในหลาย ประเทศทั้งยุโรปและเอเชียสามารถจัดการศึกษาจนประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับ แม้จะดู เหมือนว่าการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองนั้นเป็นเรื่องที่มีมาช้านาน มี การศึกษาแล้วเป็นจำนวนมากที่อยู่ในกระแสและได้รับการขยายขอบเขตของการศึกษาทั้งในเรื่องตัวแปรที่ เกี่ยวข้อง และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้ในการสอนออกไปอย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุที่สังคมมีความผัน พ่วนแปรเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องจึงทำให้การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนและเยาวชนยังคง เป็นเรื่องที่มีพลวัตอยู่ด้วยเช่นกัน

* Received 20 January 2019; Revised 18 March 2019; Accepted 27 May 2019

ภาครัฐต้องเน้นหลักการพัฒนาเสริมสร้างความเป็นพลเมืองและตระหนักรู้ด้านการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยเพื่อความเข้มแข็งได้นั้น ต้องเริ่มต้นจากการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโดยการให้ ความรู้ แก่ประชาชน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อกระตุ้นและสร้างจิตสำนึกให้ เห็นความสำคัญของความเป็นพลเมืองว่ามีบทบาทสำคัญที่จะสร้างรากฐานประชาธิปไตยของประเทศไปสู่ ความก้าวหน้าและมั่นคงจะก่อให้เกิดประโยชน์เป็นแนวทางเสริมสร้างความเป็นพลเมืองให้กับประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเห็นความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ธรรมนูญเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเมืองการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : รัฐ, การเสริมสร้างความเป็นพลเมือง, ประชาธิปไตยไทย

Abstract

The idea of creating a citizen to the public is that virtually every country in the world to push for more and more attention all along. We recognize the need and value of the citizen who will take the country is to survive and move out of the crises. As well as on the quality of citizenship, then it would affect the quality of society. And contribute to the development of the foundation of a strong society. It is a development that is truly sustainable. Many developed countries are well aware of such matters. Hence the importance of the development process, from the youth level. and driven. Creating Citizenship into the education system. Especially compulsory education which in many countries in Europe and Asia to study the success and recognition. Although it seems that the development process of education for citizenship is for a long time. I have studied a lot in the stream and has been expanding the scope of the study, both the variables involved. Innovation and development in order to teach extensively. Because of the volatile social change constantly, so the study is to prepare the people and the youth is still



a dynamic address as well. Government must develop and strengthen the principles of citizenship and awareness of democracy, to strengthen it. Must begin by strengthening their citizenship by educating the public and promoting the political participation in order to stimulate and raise awareness about the importance of citizenship that has an important role to create the foundations of democracy. the country towards progress and stability will benefit the foster citizenship to individuals so great. The understanding of the importance of participation in the political democratic system with the King. Awareness and understanding about citizenship in a democracy to engage politically even more to the development of political democracy in a sustainable way.

Keyword : State, Citizenship Enhancement, Thai Democracy

บทนำ

การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะต้องเสริมสร้างคุณภาพของ พลเมืองให้เป็นบุคคลที่จะต้องสามารถแสดงบทบาทตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคมมี ส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยความเป็นพลเมืองจะเปลี่ยนประชาชนจากการ เป็นผู้รอรับการช่วยเหลือให้เป็นผู้ริเริ่มและหาทางออกแก้ปัญหาของสังคมได้ด้วยพลเมืองจึงมีความหมายที่ มากไปกว่าผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เพียงแครับคำสั่งจากรัฐและทำตามกฎหมายเท่านั้นแต่ยังหมายถึง ผู้ที่เป็น กำลังพลังของบ้านเมืองรวมถึงมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคมมีสิทธิเสรีภาพและความ เสมอภาคในฐานะเป็นมนุษย์และสมาชิกของสังคมที่เท่าเทียมกัน

กระบวนการเรียนรู้การให้ข้อมูลความรู้ทักษะเจตคติแก่ประชาชนเมื่อพลเมืองสามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจึงจะเกิดความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงบทบาทและสิทธิหน้าที่ของตนมีพลังทาง การเมืองมีบทบาทและส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางนโยบายด้านการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ซึ่งการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนต่อไป

ภาครัฐกับการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง โดยมีหลักการสำคัญอยู่ที่การเพิ่มการมีส่วนร่วมของพลเมืองในทุกระดับจนถึงระดับประเทศทั้งนี้จะต้องมี หน่วยงาน และงบประมาณสนับสนุนควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกสาธารณะผ่านกระบวนการให้การศึกษา เรื่องความเป็นพลเมืองและผ่านชุมชนท้องถิ่นเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาความเป็นพลเมืองในสังคม ประชาธิปไตย

พื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต้องเริ่มต้นจาก การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยเนื่องจากปัญหาของการเมืองการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญประการหนึ่งเกิดจากประชาชนขาดสำนึกความเป็นพลเมืองการปฏิรูป ประเทศที่ยั่งยืนจึงควรเริ่มต้นให้ประชาชนชาวไทยมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมี ความรู้ด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เพียงพอและมีความยึดมั่นในค่านิยม ประชาธิปไตยโดยเฉพาะในเรื่องการยอมรับความแตกต่างและการเคารพสิทธิของผู้อื่นมีการตระหนักและ เกิดสำนึกในความเป็นเจ้าของประเทศซึ่งล้วนเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย ก่อนรวมทั้งต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองหากการมีส่วนร่วมของประชาชนมีมากขึ้นเพียงใด ก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารประเทศและให้ผู้บริหารประเทศมี ความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น (ถวิลวดี บุรีกุล, พิชญ์พงษ์ สวัสดิ์ และสตีเฟน ธนาธิโชติ, 2555)

การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม

กระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคมผ่านระบบการศึกษาและประสบการณ์ในสถาบันการศึกษา ถือเป็นส่วนหนึ่งของการปลูกฝังสำนึกความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยทั้งนี้สถาบันครอบครัว และหลักธรรมของศาสนาก็นับได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังพฤติกรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สำหรับการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมเช่นกัน

การพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยให้ความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยนับว่าเป็นรากฐานในการเสริมสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยระยะยาวการนำข่าวสาร บ้านเมืองมาให้แก่ประชาชนประเด็นที่มีความสนใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆตัวในชุมชน สังคมประเทศชาติและ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชนจะช่วยให้ประชาชนมีโอกาสฝึก



ทักษะการคิดวิเคราะห์และการใช้ เหตุผล ตลอดจนเป็นการช่วยปลูกฝังค่านิยมการยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างให้แก่ประชาชนมีการจัด กิจกรรมที่กระตุ้นให้ประชาชนมีเวทีฝึกปฏิบัติการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยและรวมถึงโรงเรียน ต้องเป็นศูนย์กลางการรวบรวมแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดข้อมูลความรู้ให้แก่เยาวชน โดยเชื่อมโยงกับ ครอบครัว สถานศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียงหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนและสื่อมวลชนท้องถิ่นในขณะที่หน่วยงานอื่นๆในพื้นที่เช่นสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ สื่อมวลชนควรเข้าไปร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา

การสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

“ความรู้” “ทักษะ” และ “เจตคติ” มีความสำคัญเชื่อมโยงกันและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ของ “ พลเมือง” ดังนั้นการสร้างสำนึกพลเมืองคือมุ่งสร้างให้ผู้ศึกษามีความรู้และความเข้าใจ (Knowledge) มีทักษะ (Skill) ในการแสดงออกและมีเจตคติ (Disposition) เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสมผ่านการลงมือปฏิบัติเช่นการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขความเป็นพลเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆเช่น ผ่านการกำหนดนโยบายสาธารณะโดยใช้กระบวนการฉันทามติหรือความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กลุ่มสนใจ เป็นต้น

ทักษะ (Skill) หมายถึง ความชำนาญการทำงานได้อย่างคล่องแคล่วทักษะเป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝน ปฏิบัติให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติและการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทักษะที่พลเมืองพึงมี อาทิทักษะในการคิดการเขียนเชิงวิเคราะห์การพูดในที่สาธารณะการประยุกต์ใช้การจัดการความขัดแย้ง ด้วยสันติวิธีการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีการฟังและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง

เจตคติ (Disposition) หมายถึง ภาษาท่าทางท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด อันจะส่งผลต่อแนวโน้มการแสดงออกของผู้คนทั้งทางกายวาจาใจเจตคติมีทั้งด้านบวกและด้านลบอาทิการ แสดงออกถึงความชอบความพอใจความสนใจและในทางกลับกันเจตคติด้านลบโดยการแสดงออกถึงความเกลียดชังไม่พอใจไม่สนใจ อย่างไรก็ตามเจตคติอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามข้อมูลที่ได้รับหรือความเชื่อที่ เปลี่ยนไปเจตคติที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยพึงมี

เช่นการยอมรับความหลากหลายการยึดหลักสันติ วิธีในการแก้ไขปัญหาความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยและอำนาจของประชาชน

การสร้างจิตสำนึกพลเมืองจึงต้องให้ความสำคัญกับแนวคิดข้างต้นโดยทำให้เป็นรูปธรรม เนื่องจากมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันหากปราศจากส่วนใดส่วนหนึ่งจะไม่สามารถสร้างสำนึกพลเมืองให้ เกิดขึ้นได้สร้างความรู้ความเข้าใจ โดยใช้สื่อมวลชนในการรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจและความตื่นตัว ในเรื่องความสำคัญของความเป็นพลเมืองและคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนช่วยกันสร้างพลเมืองและพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่เคารพผู้อื่นเคารพกติกาและ ร่วมกันแก้ปัญหาของสังคมโดยเริ่มต้นที่ตนเอง พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับสมาคมวิชาชีพ สื่อสารมวลชนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตื่นตัวให้สื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการสร้างพลเมือง รณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของความเป็นพลเมืองสามารถแสดงบทบาทตามหน้าที่และความ รับผิดชอบของตนเองต่อสังคมในระบอบประชาธิปไตยที่มีเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบอบประชาธิปไตยด้วยการบูรณาการบ่มเพาะความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ทุกคนในสังคมเนื่องจากประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจและควรร่วมกันกำหนดทิศทางของสังคม การรู้เท่าทันการเมือง เพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาทักษะในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเข้าใจบทบาท สถานภาพและความสำคัญของสถาบันทางการเมืองและเป็นคนุคคลที่ตื่นรู้ทางการเมือง (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, 2555)

พลเมืองมีความสำคัญอย่างไร

ความหมายของ “พลเมือง” ในปัจจุบันนี้ยังมีการเข้าใจความหมายของ “พลเมือง” แตกต่าง กันโดยมักใช้คำว่า “พลเมือง” “ประชาชน” และ “ราษฎร” ควบคู่กันไปโดยเข้าใจว่า 3 คำนี้มี ความหมายเหมือนกันและสามารถใช้แทนกันได้ทั้งที่แท้จริงแล้วทั้ง 3 คำนี้มีความหมายที่แตกต่างกัน สิ่ง สำคัญประการแรกในการสร้างความเป็นพลเมืองคือต้องเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจความหมายของคำ ว่า พลเมือง ให้ถูกต้องตรงกันก่อนเพื่อให้เห็นว่า เพราะเหตุใดพลเมืองจึงมีความสำคัญรวมไปถึงคุณสมบัติที่สำคัญและบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขควรเป็นเช่นใดโดยความแตกต่างที่สำคัญของคำว่า “ราษฎร” “ประชาชน” และ “พลเมือง” อยู่ที่จิตสำนึก ความรับผิดชอบและพฤติกรรมการแสดงออกต่อสาธารณะรายละเอียดมีดังต่อไปนี้



“ราษฎร” (Subject) หมายถึง ผู้ที่เป็นภาระให้สังคมไม่สามารถพึ่งพาตัวเองได้รอการช่วยเหลือจากคนอื่นอย่างเดียวยังไงก็ตามสังคมจะต้องเปิดโอกาสให้พวกเขามีการพัฒนาเพื่อพึ่งพาตนเองได้มากขึ้นผู้ที่อยู่ภายใต้การดูแลและมีบทบาทเพียงการรับคำสั่งและทำตามคำสั่ง

ประชาชน” (People) หมายถึง คนที่อยู่ใต้อำนาจเป็นผู้รับคำสั่งและทำตามคำสั่งเป็นผู้ดูแล จะมองที่ผลประโยชน์ของตนเองอย่างเดียวและถ้าต้องเสียผลประโยชน์ก็จะไม่ยอมเสียสละหรือไม่มีส่วน ช่วยในการแก้ปัญหาซึ่งถือว่ามีจำนวนมากในสังคม

“พลเมือง” (Citizen) มีรากศัพท์มาจาก 2 คำ คือ “พละ” + “เมือง” โดย“พละ” หมายถึง พละกำลัง “เมือง” หมายถึง บ้านเมืองเมื่อนำ 2 คำนี้มารวมกันจึงทำให้คำว่า “พลเมือง” มีความหมายที่ มากไปกว่าผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เพียงแค่รับคำสั่งจากรัฐและทำตามกฎหมายเท่านั้นแต่ยังหมายถึงผู้ที่ เป็น กำลังพลของบ้านเมืองรวมทั้งมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคมซื้อสัตย์เสียสละมีเหตุผลมี ประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นส่วนช่วยให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญโดยสรุปพลเมืองจึงหมายถึง คนที่เป็น “พละกำลังของบ้านเมือง” ไม่เป็นภาระให้กับคนอื่นแต่สามารถพึ่งตนเองและช่วยเหลือสังคมได้ ดังนั้นการพัฒนาสังคมหนึ่งๆให้มีคุณภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกระดับความรู้ความสามารถ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติ (Disposition) ของผู้คนในสังคมจาก “ราษฎร” ที่ยังเป็นภาระ ให้กับคนอื่นและสังคมไปสู่ “ประชาชน” ที่เป็นเพียงผู้เฝ้าดูยินยอมเฉยๆให้กลายเป็น “พลเมือง” ที่มีความรู้ ความสามารถตระหนักในศักยภาพของตนมีความกระตือรือร้นที่จะให้ใช้สิทธิเสรีภาพตามกฎหมายนั้น อย่างเหมาะสมตามลำดับเห็นกับประโยชน์ของส่วนรวมเป็นใหญ่และทำให้บ้านเมืองมีความ เจริญก้าวหน้ามีความเป็นอยู่ที่ดีการยกระดับความรู้ความเข้าใจของคนในชาติจากการเป็นเพียงผู้รับ นโยบายไม่ว่าจะในฐานะ “ราษฎร” หรือ “ประชาชน” คนธรรมดาสู่การเป็น “พลเมือง” ที่มีความ ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของตนคือหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มี คุณภาพ

นอกจากความหมายของคำว่า พลเมืองแล้วสิ่งที่พึงตระหนักอีกประการคือคุณลักษณะของ พลเมืองจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับระบอบการปกครองเป็นสำคัญ เช่นภายใต้ระบอบเผด็จการหรือ กึ่งเผด็จการที่ผู้ปกครองถืออำนาจตนเป็นใหญ่ และไม่ฟังเสียงของประชาชนผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครอง ระบอบนี้ย่อมต้องทำตามคำสั่งของรัฐอย่างเคร่งครัดโดยปราศจากการตั้งคำถามและการตรวจสอบตรงกัน ข้ามกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิเสรีภาพ หน้าที่และความรับผิดชอบผู้ที่อยู่ภายใต้การ

ปกครองระบอบนี้จึงสามารถมีส่วนร่วมในการออกกฎและ แสดงความเห็นต่างๆ ได้ด้วยไม่ใช่ เพียงแค่ทำตามกฎเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การสร้างความเป็นพลเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยจึง จำเป็นต้องตรวจสอบหลักของการปกครองในระบอบนี้เสียก่อนเพื่อให้ทราบว่า คุณสมบัติที่ดี ของ “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยควรเป็นเช่นใด (ศุภณัฐเพิ่มพูนวิวัฒน์ และจารุ วรรณ แก้วมะโน, 2558)

หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

หลักการที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนหมายถึงอำนาจสูงสุดในการปกครอง ประเทศเป็นของ ประชาชนประกอบด้วยอำนาจนิติบัญญัติบริหารและตุลาการซึ่งประชาชน สามารถใช้อำนาจเหล่านี้ได้ทั้ง โดยตรงและทางอ้อมผ่านการเลือกตั้ง

2. หลักสิทธิ (Rights) เสรีภาพ (Liberty) ความเสมอภาค (Equality) และการตร uthภาพ (Fraternity) หมายถึง ประชาชนทุกคนต้องมีสิทธิมีเสรีภาพมีความเสมอภาคตาม กฎหมายและ ขนบประเพณีในฐานะประชาชนของรัฐ

สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมที่บุคคลพึงมีภายใต้กฎหมายในฐานะพลเมือง ของ ประเทศเช่น สิทธิในทรัพย์สินสิทธิในการประกอบอาชีพสิทธิในการอยู่อาศัยสิทธิในการ เลือกตั้ง เป็นต้น

เสรีภาพ หมายถึง อิสระในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลภายใต้กรอบ ของ กฎหมายและไม่รุกร้าสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นเช่นเสรีภาพในการนับถือศาสนาเสรีภาพในการ ประกอบอาชีพ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

ความเสมอภาค หมายถึง ความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันความ แตกต่าง ของชาติพันธุ์เชื้อชาติศาสนาการศึกษาสถานะทางสังคมไม่มีผลต่อการปฏิบัติที่ แตกต่างกัน

ภราดรภาพ หมายถึง ความเป็นพี่น้องกันคือการมองมนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน และปฏิบัติ ต่อกันดุจพี่น้องไม่แบ่งแยกกันด้วยผิวพรรณหรือเผ่าพันธุ์

3. หลักนิติธรรม (Rule of law) หมายถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จำเป็นต้องยึด กฎหมายเป็นหลักในการกระทำการต่างๆทุกคนจะต้องเสมอกันต่อหน้ากฎหมาย เพื่อการอยู่ร่วมกันของ ผู้คนในสังคมอย่างสงบสุข



4. หลักการถือเสียงส่วนมากเป็นเกณฑ์โดยคุ้มครองเสียงส่วนน้อย (Majority Rules, Minority Rights) หมายถึง หลักการยอมรับมติของคนในสังคมส่วนใหญ่ไม่ใช้การตัดสินใจโดยคนหรือกลุ่มคนเพียง กลุ่มเดียวอย่างไรก็ตามจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเสียงส่วนน้อยด้วย กล่าวคือต้องเปิดโอกาสให้เสียงส่วน น้อยแสดงความเห็นหรือสงวนความเห็นต่างได้โดยเป็นธรรม

5. หลักการมีส่วนร่วมพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยต้องไม่นิ่งเฉยและต้องใช้สิทธิเสรีภาพ ของตนเองตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติเช่นใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดง ความเห็นและกฎหมายเป็นต้น

นอกจากหลักการข้างต้นแล้ว ยังมีหลักการที่สำคัญอื่นๆอีกเช่นหลักการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีการ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและหลักการฉันทามติเพราะในสังคมย่อมประกอบไปด้วย กลุ่มคนที่มีความ แตกต่างทางความคิดขณะที่บางครั้งเสียงส่วนใหญ่ไม่ได้ถูกต้องเสมอไปการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงควร ตั้งอยู่บนหลักของเหตุผลและข้อมูลดังนั้นการนำหลักฉันทามติ โดยผ่านการพูดคุยกันมาใช้ในการทำกิจการ ต่างๆ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสะท้อนให้เห็นคุณสมบัติที่สำคัญของ “พลเมือง” ได้ เป็นอย่างดีว่าพลเมืองคือคนที่จะต้องเป็นผู้เล่นไม่ใช่เป็นคนยืนดูและเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมพลเมืองที่ดีจึงต้องรู้จักสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วม ร่วมในการปกครองภายใต้กรอบของกฎหมายหลักแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการเคารพสิทธิของผู้อื่นตลอดจนความรับผิดชอบต่อความคิดเห็นของตนผู้อื่นและความเป็นไปของเพื่อนร่วมชาติ อัน เนื่องมาจากการกระทำของตนรวมไปถึงปัญหาของบ้านเมือง

พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยจึงมีบทบาททั้งการเป็นผู้นำและผู้ตามไม่ได้เป็นเพียงผู้ตาม ที่ จะทำหน้าที่ตามคำสั่งหรือตามด้วยเหตุนี้พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยจึงควรตระหนักถึงหน้าที่ความ รับผิดชอบของตนเองและผู้อื่นไม่ปล่อยให้การบริหารประเทศชาติหรือการกำหนดนโยบายต่างๆ เป็น หน้าที่ของนักการเมืองผู้นำหรือรัฐบาลเท่านั้นแต่ควรช่วยกันติดตามตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะต่างๆต่อ นโยบายเหล่านั้นด้วย

เพลโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) บิดาทางรัฐศาสตร์ของตะวันตกกล่าวว่า หาก ต้องการให้ระบบการเมืองและประเทศชาติมีความมั่นคงและเอื้อประโยชน์ต่อคนในสังคมอย่างแท้จริงแล้ว หน้าที่พลเมืองจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดพฤติกรรมและวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับ

ระบอบการปกครองเพราะ บทบาทที่สำคัญของพลเมืองคือการสนับสนุนและคำจูงการดำรงอยู่หรือความมั่นคงของรัฐนโยบายของรัฐ เท่านั้นแต่สามารถริเริ่มเสนอนโยบายต่างๆ ได้

ดังนั้นการพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองให้มีความสอดคล้องและไปด้วยกันกับระบอบการปกครองเพื่อส่งเสริมกันและกันจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะต้องเป็นผู้ที่มีสำนึกรับผิดชอบซื่อสัตย์และมีจิตสาธารณะเป็นคุณธรรมประจำใจรวมไปถึงต้องเป็นผู้มีวินัยมีเหตุผล แสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพนั้นได้อย่างเหมาะสมไม่ละเมิดผู้อื่นที่สำคัญคือมีความรับผิดชอบต่อสังคม กระตือรือร้นและเข้ามามีส่วนร่วมของการเมือง (สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองสถาบันพระปกเกล้า, 2557 : 58-100)

6.1 พื้นฐานความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย สิ่งหนึ่งที่จะทำให้สังคมไทยมีความสงบสุขและเกิดสันติสุขได้คือคนไทยทุกคนต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีหลัก ประชาธิปไตยในการดำรงชีวิตปฏิบัติตนตามกฎหมายและดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งการสร้าง ความเป็นพลเมืองไม่ใช่การทำให้ประชาชนรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ที่ตนเองมีแต่สิ่งที่จะต้องทำให้ประชาชนได้ เรียนรู้และเข้าใจอย่างถูกต้องสิ่งแรกคือพื้นฐานความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีหลัก 3 ประการคือ

1. เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนเกิดมามีคุณค่าเท่ากันมีอาจล่วงละเมิดได้การมี อิสรภาพและความเสมอภาคการยอมรับในเกียรติภูมิของแต่ละบุคคลโดยไม่คำนึงถึงสถานภาพทางสังคม ยอมรับความแตกต่างของทุกคน

2. เคารพสิทธิเสรีภาพและกฎกติกาของสังคมที่เป็นธรรมโดยให้ความสำคัญต่อสิทธิเสรีภาพ การมีกฎกติกาที่วางอยู่บนความยุติธรรม และขอบธรรมมีหลักนิติรัฐในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพมิให้ถูก ละเมิด

3. รับผิดชอบต่อตนเองผู้อื่นและสังคมโดยตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นเนื้อหาที่มีคุณลักษณะสำคัญในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองต่อ สังคมการดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมช่วยเหลือเกื้อกูลกันใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุและ ผล ดังนั้นหากประชาชนได้เข้าใจในหลักพื้นฐานความเป็นพลเมืองทั้ง3หลักการที่กล่าวข้างต้นอย่างถูกต้อง แล้วและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้ก็จะส่งผลให้สังคมไทยพัฒนาเป็นสังคมประชาธิปไตยอย่าง แท้จริง

6.2 คุณสมบัติของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความเป็นพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยหมายถึงการเป็นสมาชิกของสังคมที่มีอิสรภาพควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคมและมีสิทธิเสรีภาพ ควบคู่กับหน้าที่โดยมีความสามารถในการยอมรับความแตกต่างและเคารพ



กติกากในการอยู่ร่วมกันพร้อมทั้ง มีส่วนร่วมต่อความเป็นไปและการแก้ปัญหาของสังคมของตนเองประชาธิปไตยคือการปกครองโดย ประชาชนหรือประชาชนปกครองตนเองประชาธิปไตย จึงไม่อาจประสบความสำเร็จได้ถ้าประชาชนไม่มี ความสามารถในการปกครองกันเองตามระบอบประชาธิปไตยดังนั้นไม่ใช่เพียงแต่มีรัฐธรรมนูญที่ดีเท่านั้น แต่ประชาชนจะต้องเป็น “พลเมือง”ตามระบอบประชาธิปไตยด้วยกล่าวคือมีสมาชิกของสังคมที่ใช้สิทธิเสรีภาพโดยมีความรับผิดชอบเคารพสิทธิผู้อื่นเคารพความแตกต่างเคารพกติกาประชาธิปไตยจึงจะประสบ ความสำเร็จได้ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

1. มีอิสรภาพและพึงตนเองได้
2. เคารพสิทธิผู้อื่นโดยใช้สิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น “พลเมือง”ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นและจะต้องไม่ใช่ สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
3. เคารพความแตกต่างระบอบประชาธิปไตยให้สิทธิและเสรีภาพและยอมรับความหลากหลายของประชาชนประชาชนจึงมีความแตกต่างกันได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเลือกอาชีพวิถีชีวิตความ เชื่อทางศาสนาหรือความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้นเพื่อมิให้ความแตกต่างนำมาซึ่งความแตกแยก “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องยอมรับและเคารพความแตกต่างของกันและกันเพื่อให้สามารถ อยู่ร่วมกันได้
4. เคารพหลักความเสมอภาคพลเมืองจึงต้องเคารพหลักความเสมอภาคเห็นตนเท่าเทียม กับคนอื่นและเห็นคนอื่นเท่าเทียมกับตน
5. เคารพกติกาพลเมืองต้องเคารพกติกาและยอมรับผลของการละเมิดกติกาหากมี ปัญหา หรือมีความขัดแย้งเกิดขึ้นก็ต้องใช้วิถีทางประชาธิปไตยและใช้กติกาในการแก้ไข
6. รับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวมพลเมืองต้องรับผิดชอบต่อสังคมและมองตนเองเชื่อมโยงกับสังคมเห็นตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (ปริญญ์ เทวาน ภูมิตรกุล, 2559)

6.3 ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรม การสร้างความเป็นพลเมืองในสังคมไทยที่ส่งเสริม ความเป็นประชาธิปไตยย่อมต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมของสังคมไทยหากไม่สอดคล้องกันแล้วความเป็น พลเมืองก็ไม่มี ความหมายหรือไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ดังนั้นการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยจึงต้องกระทำควบคู่กันไปกับการสร้างวัฒนธรรมของสังคมไทยโดยสอดคล้องกับ ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้วยการสร้างวัฒนธรรมให้กับพลเมืองที่สำคัญคือ

การสร้างวัฒนธรรมทางจิตใจซึ่งเป็นการสร้างพลเมืองให้มีจิตสาธารณะสำนึกในพันธะหน้าที่ ต่อสังคมและเพื่อนมนุษย์และมีความรู้มากพอที่จะประเมินว่าการกระทำจะมีผลกระทบต่อส่วนรวม อย่างไรโดยเลือกสิ่งที่ดีที่สุดว่าควรจะทำอะไรเพื่อที่จะสร้างประโยชน์ให้สังคมหรือส่วนรวมขณะเดียวกันก็ มีความกล้าหาญทางจริยธรรมคือกล้าพูดกล้าเขียนหรือกล้ากระทำในสิ่งที่เชื่อว่าถูกต้องดีงาม แม้ว่าตนเอง จะต้องได้รับผลร้ายจากการพูดการเขียนนอกจากนี้ยังต้องใจกว้างรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยพร้อม ที่จะพิจารณาความเห็นที่แตกต่างด้วยใจที่เป็นธรรมและใจกว้างที่จะเปลี่ยนความคิดเมื่อได้รับรู้เหตุผลและ ข้อเท็จจริงที่ดีกว่าและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วมในความสำเร็จต่างๆวัฒนธรรมทางจิตใจจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อพลเมืองไทยเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์บนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจคือมีความรู้ความ เข้าใจมนุษย์ในบริบททางสังคมหรือในเงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่ต่างกันไม่ใช้มาตรฐานของตนเองในการ ตัดสินคนอื่นยอมรับความแตกต่างหลากหลายและมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่อยู่ในบริบทหรือเงื่อนไข สภาพแวดล้อมที่แตกต่างการสร้างวัฒนธรรมความเป็นพลเมืองอีกอย่างหนึ่งคือการสร้างให้พลเมืองมี วัฒนธรรมทางความรู้เป็นการเสริมสร้างให้มีความรู้ให้รู้จักใช้ วิจารณ์ญาณสามารถมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างฉลาดสร้างสรรค์ก็จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ใช้ความรู้และใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาแทนการใช้อำนาจเป็นหลักเป็นการเปลี่ยนวิถีไทยจากอำนาจนิยมเป็นความรู้นิยมหรือปัญญานิยม (วรากรณ์ สาม โสเทศ, 2559)

6.4 ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองคือองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาการเมืองการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนนั้นยังเชื่อมโยงถึงเรื่องความเข้าใจในความเป็นพลเมืองซึ่งแต่เดิมให้ความสำคัญในเรื่องของสิทธิ พลเมืองในเชิงนโยบายของรัฐในเรื่องสวัสดิการและการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและ ระดับชาติและอำนาจของพลเมืองต้องได้รับการสร้างเสริมขึ้นด้วยกระบวนการของการเสริมสร้างการ ตระหนักรู้และความสามารถที่จะทำให้การมีส่วนร่วมและอำนาจในการตัดสินใจของพลเมืองซึ่งทำให้เกิด ศักยภาพในการกระทำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับรากฐานที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และสร้างความเท่าเทียมกันให้มากยิ่งขึ้น

การพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องเริ่มจากการพัฒนาความเป็นพลเมืองโดยต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมี ความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาลตลอดจนการบริหารงานหาก การมีส่วนร่วมของประชาชนมีมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการ



ตรวจสอบการทำงานของผู้ที่บริหารประเทศ และให้ผู้นั้นมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงถือเป็นการป้องกันมิให้ ผู้บริหารประเทศกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับสังคมนั้นๆ

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวม เพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และร่วมหาทางออกของปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเรียกได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของแนวความคิด ในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ส่วนท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นคือผู้ที่รับรู้ปัญหาและ ความต้องการมากที่สุดหลักการหรือองค์ประกอบที่สำคัญของคำว่าประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมคือการให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหารมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรร ทรัพยากรต่างๆ ในระหว่างประชาชนให้เท่าเทียมกันอำนาจในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ นั้น จะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีการเพิ่มความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีโครงสร้างการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้มีความโปร่งใสและคำนึงถึงความต้องการทรัพยากรของผู้มี ส่วนร่วมประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ เนื่องจากประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมให้ความสำคัญ อย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนมี โอกาสแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายของรัฐ (สำนัก ประชาสัมพันธ์, 2559)

สรุป

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2475 มีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมือง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ในปัจจุบันประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และข้อมูลในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องของกระบวนการมีส่วนร่วมและสิทธิของตนเองในการเข้ามามี บทบาททางการเมืองการปกครองเท่าที่ควรจึงต้องมีการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนได้

ตระหนักและมีจิตสำนึกให้เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม ความสำคัญ ของสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมือง โดยผ่านกระบวนการให้ความรู้ความ

เข้าใจแก่ประชาชนเพื่อเป็น รากฐานที่สำคัญของการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

รวมทั้งต้องมีการยกระดับความรู้ความเข้าใจของคนในประเทศจากการเป็นเพียงผู้รับนโยบาย ไม่ว่าจะเป็นในฐานะ “ราษฎร” หรือ “ประชาชน” คนธรรมดาสู่การเป็น “พลเมือง” ที่มีความตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของตนซึ่งจะเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีคุณภาพการ พัฒนาสังคมให้มีคุณภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกระดับความรู้ความสามารถทักษะและเจตคติของ ผู้คนในสังคมให้เป็น “พลเมือง” ที่มีความรู้ความสามารถตระหนักในศักยภาพของตนมีความกระตือรือร้น ที่จะให้ใช้สิทธิเสรีภาพตามกฎหมายนั้นอย่างเหมาะสมเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นใหญ่เพื่อให้เป็น พื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ถวิลวดี บุรีกุล, พิษณุ พงษ์สวัสดิ์ และสตีธร ธนานิธิโชติ. (2555). เพิ่มพลังพลเมืองเพื่อ

ขับเคลื่อนประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2555). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม.

กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.

ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล. (2559). พลเมืองศึกษา (Civic Education): พัฒนาการเมืองไทยโดย
สร้าง ประชาธิปไตยที่ “คน ”. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก
<http://social.obec.go.th/node/64>. [5

กุมภาพันธ์ 2559].

วรารักษ์ สามโกเศศ. (2559). การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน
2 5 6 2 จ ก
http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=22721&Key=news_research.

วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น. (2550). แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สถาบัน
พระปกเกล้า.

ศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์ และจารุวรรณ แก้วมะโน. (2558). การสร้างสำนึกพลเมือง.
กรุงเทพมหานคร : สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมืองสถาบันพระปกเกล้า.



สถาบันพระปกเกล้า. (2555). ความเป็นพลเมืองกับอนาคตประชาธิปไตยไทย.

กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2556). พลเมืองประชาธิปไตย เล่มที่ 4.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักประชาสัมพันธ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). การเสริมสร้างความเป็น

พลเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยถนนประดิพัทธ์แขวงสามเสนในเขตพญาไท.

กรุงเทพมหานคร : สำนักประชาสัมพันธ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าน้ำกระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและ



ตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

- 2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก
- 3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน
- 4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 300-350 คำ
- 5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด
- 7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 7) **สรุป (Conclusion) / ข้อเสนอแนะ (Recommendation)** ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิงตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคอนสู่อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร



วิญญาณนี้จักเป็นอิตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างอิงชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N., 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างอิงนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/(เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณจุวงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม,/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทอาจพันธ์. (2537). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์



รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาควัฒ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อดิเทพ, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริจจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsocmoc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้

เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.//ปีพิมพ์.//ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).//ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.

ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญ รวีวงศ์. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

พระสุตรักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตริทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ในตำบลทรายขาว อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดนครราชสีมา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13

พระสถาพร ปุณณนนโท (เจ้าจวนจระ) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอมะนัง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.



พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานสาธารณสุขอุ้งทอง. (2560). รายงานทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPMปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phetthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.

Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี ได้ที่ <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/issue/view/25> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : manichettharam@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารลั้งค์ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี



ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300-350 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบวิธีของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้าง นโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....





ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

[illegible]

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]



องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16 pt)..... ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับ ได้ใจความ... พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย... และการนำผลการวิจัยไปใช้... รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ
กรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการ



ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ



ตัวอย่างการเขียนบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300-350 คำ)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words





... (16 pt) ...



สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....